

Heinemann Storyworlds

Ìre 8

Saoghal Uair bha Siud

NIGHEAN BHEAG

Saoghal Uair
a bha Siud
Ìre 8

A' CHÒTA DHEIRG

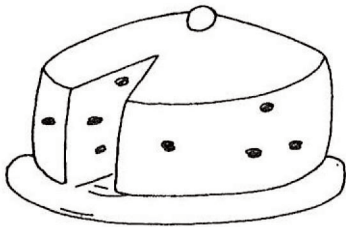

Air ath-innse le Moira Andrew • Na dealbhan Cliff Wright

Ainm:

Leugh na seantansan agus cuir tiog sa bhogsa cheart airson gach tè.

	Ceart	Ceàrr	Chan eil e ag innse
Uair a bha siud bha Nighean Bheag a’ Chòta heirg a’ fuireach còmhla ri a màthair agus a h-athair ann an taigh beag ri taobh aibhne.	☐	☐	☐
Aon latha chaidh Nighean Bheag a’ Chòta Dheirg a choimhead air Granaidh le bainne agus cèic.	☐	☐	☐
Thuirt a màthair rithe a bhith faiceallach a’ dol tron choille.	☐	☐	☐
Cha robh i air a dhol fada nuair a choinnich i ri coilltear.	☐	☐	☐
Dh’iarr am madadh-allaidh air Nighean Bheag a’ Chòta Dheirg flùraichean a thoirt gu a seanmhair.	☐	☐	☐
Bha cèic aig a’ mhadadh-allaidh dha Granaidh.	☐	☐	☐
Dh’aithnich Nighean Bheag a’ Chòta Dheirg nach b’ e Granaidh a bha san leabaidh.	☐	☐	☐
Leum am madadh-allaidh a-mach às an leabaidh agus rug e air Nighean Bheag a’ Chòta Dheirg.	☐	☐	☐
Lean an coilltear Nighean Bheag a’ Chòta Dheirg gu taigh Granaidh.	☐	☐	☐
Bhuail an coilltear am madadh-allaidh le tuagh mhòr agus mharbh e e.	☐	☐	☐

Nighean Bheag a’ Chòta Dheirg

Sgil: Ceart, ceàrr, chan eil e ag innse

Ainm:

**Sgrìobh iad seo a-rithist le bhith a’ cur ann am puingeachadh ceart.
Cuimhnich air litrichean mòra, stad-phuingean
agus cromagan-còmhraidh.**

1. uair a bha siud bha nighean ann ris an canadh iad nighean bheag a chòta dheirg

2. rinn a seanmhair còta brèagha dearg dhi agus sin mar a thug iad nighean bheag a’ chòta dheirg oirre

3. aon latha thuirt a màthair rithe, an toir thu a’ chèic seo gu granaidh?

4. thachair madadh-allaidh rithe air an rathad agus thuirt e, halò, càit a bheil thu a’ dol?

5. fhreagair am madadh-allaidh, nach toir thu flùraichean às a’ choille thuice

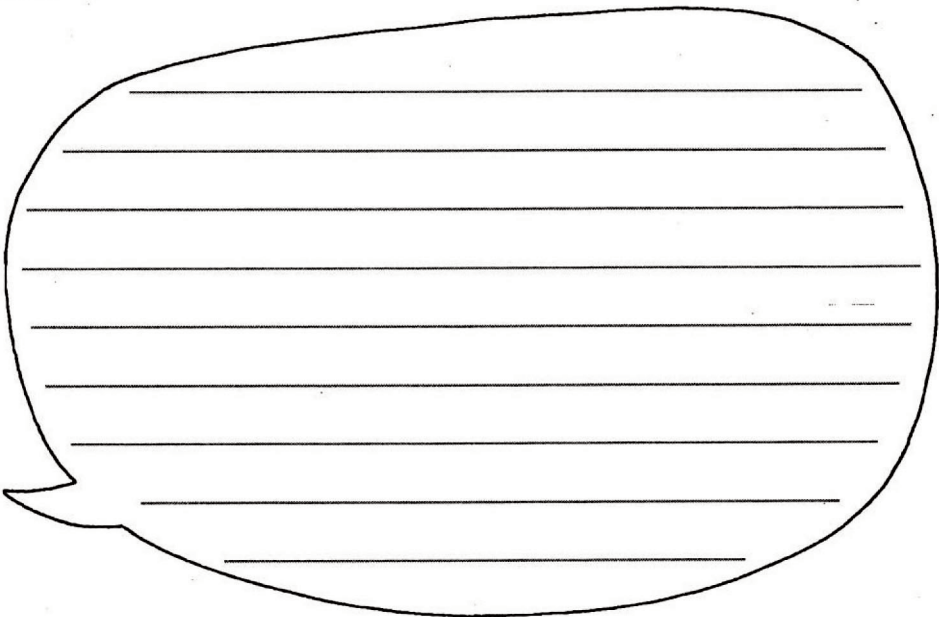
Nighean Bheag a’ Chòta Dheirg

Sgil: Puingeachadh le litrichean mòra, stad-phuingean agus cromagan-còmhraidh

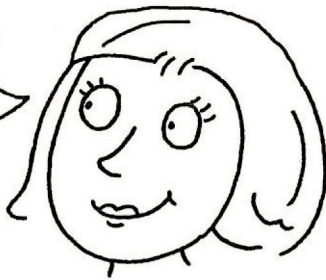
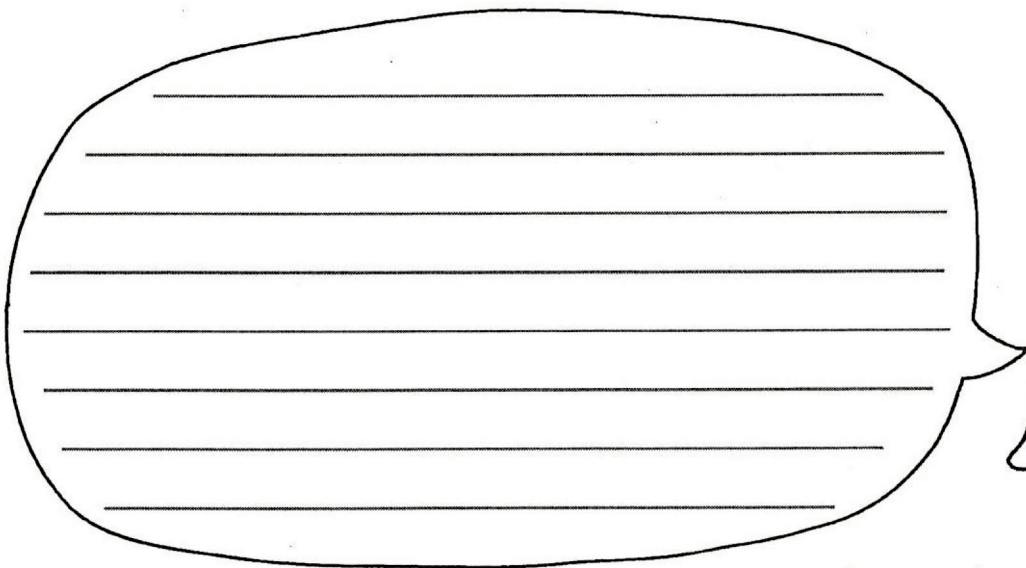
Ainm:

Saoil dè thuirt iad?

Aig deireadh na stòraidh saoil dè thuirt Nighean Bheag a’ Chòta Dheirg nuair a shàbhail an coilltear i?

Saoil dè thuirt a màthair ri Nighean Bheag a’ Chòta Dheirg nuair a thill i dhachaigh agus a dh’inns i dhi mar a thachair?

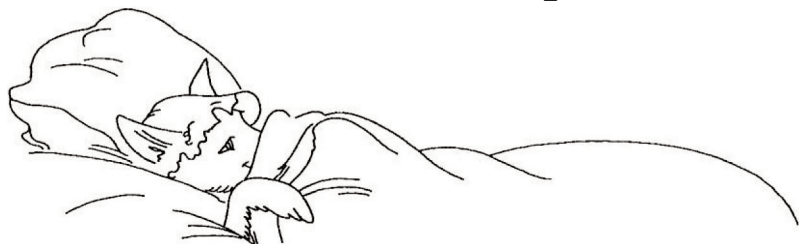

Nighean Bheag a’ Chòta Dheirg

Sgil: Sgrìobhadh mac-meanmnach

Ainm:

Comhairle, mealladh agus rabhadh.

Thug a màthair comhairle do Nighean Bheag a’ Chòta Dheirg agus i a’ falbh gu taigh Granaidh.

Inns mar a dhìochuimhnich i sin.

Ciamar a mheall am madadh-allaidh i?

Aig deireadh na stòraidh ’s e rabhadh a bheireadh a màthair dha Nighean Bheag a’ Chòta Dheirg. Dèanaibh còmhraidh air an diofar a tha eadar **comhairle** agus **rabhadh**.

Dè an rabhadh a bheireadh a màthair dhi?

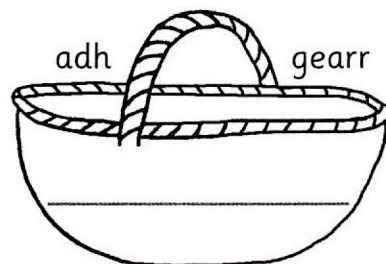
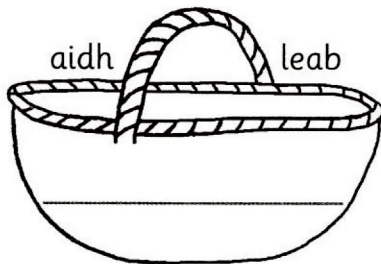
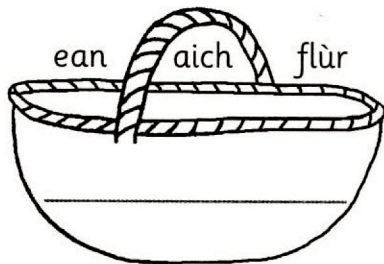
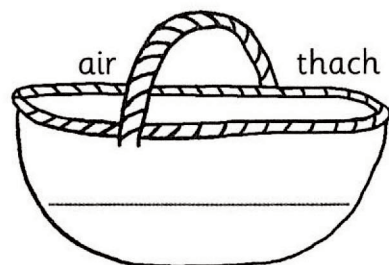
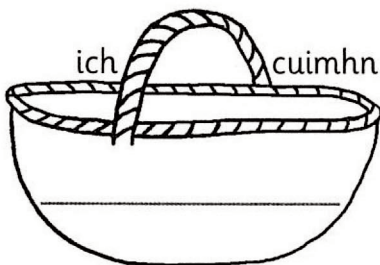
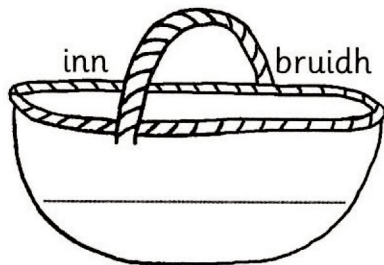
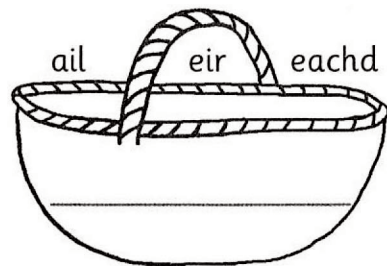
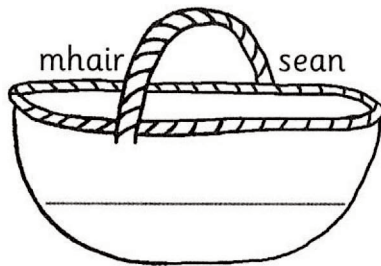
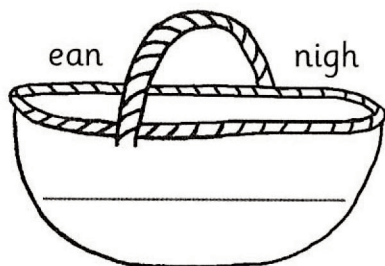
Leig ort gu bheil thu fhèin a’ falbh air cuairt. Smaoinich air comhairle a bheireadh cuideigin dhut gus nach tachradh tubaist dhut.

Nighean Bheag a’ Chòta Dheirg

Sgil: A’ mineachadh àite nan caractaran san stòraidh

Ainm:

Cuir na lidean dhan òrdugh cheart agus sgrìobh na facail.

Lorg na facail seo ann am faclair agus sgrìobh am mìneachadh.

coille: _____

coilltear: _____

tuagh: _____

eireachdail: _____

comhairle: _____

Nighean Bheag a' Chòta Dheirg

Sgil: Lidean; a' lorg fhacal ann am faclair agus a' sgrìobhadh am mìneachadh

Ainm:

A’ MEASADH FHACAL

Facal	Aithnichidh san teacs	Aithnichidh leis fhèin	Sgrìobhaidh gun a bhith ga fhaicinn
a’ gearradh			
annaibh			
bhuain			
bruidhinn			
chluinneas			
còir			
coltas			
cruaidh			
cuimhnich			
dh’èigh			
dh’fhosgail			
dh’itheas			
eireachdail			
fuireach			
ghràidh			
luath			
oirbh			
oirre			
ràinig			
riamh			
shealltainn			
taobh			

Ainm:

tèid			
thuice			
toir			
Facail cuspair			
a' ghaoith			
cèic			
chraobhan			
coille			
coilltear			
coltas			
currag-oidhche			
duine			
flùraichean			
gr im			
leabaidh			
leapa			
madadh-allaidh			
nighean			
seanmhair			
tuagh			

Saoghal Uair
a bha Siud
Ìre 8

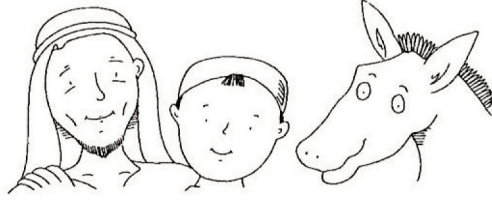
ALI, HASSAN AGUS AN ASAL

Illustration le Samira Zaidan • Na dealbhan Rosemaru Wo

Ainm:

Freagair na ceistean ann an seantansan nad leabhar-sgrìobhaidh .

1. Inns beagan mun àite san robh Ali agus Hassan a' fuireach.

2. Inns dè bhiodh iad a' dèanamh an sin agus cò bhiodh gan cuideachadh.

3. Carson a smaoinich iad air a dhol dhan bhaile an latha ud?

4. Carson a bha na daoine a thachair riutha a' smaoinichadh gun robh iad gòrach?
(duilleag 6)

5. Dè rinn Ali agus Hassan nuair a chuala iad sin?

6. Dè bha na daoine eile ris na choinnich iad a' smaoinichadh mun sin? (duilleag 8)

7. Carson a bha na daoine a' smaoinichadh nach robh Ali coibhneil? (duilleag 10)

8. Dè an t-uallach a bha air na daoine ud mun asail?

Ali, Hassan agus an Asal

Sgil: A' freagairt cheistean mun stòraidh

Ainm:

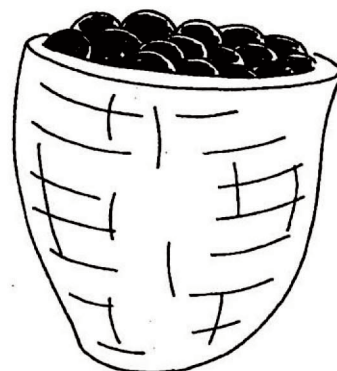
**Cuir stràc dhearg fo gach ainmear agus stràc ghorm
fo gach buadhair.**

Bha Ali agus Hassan a' fuireach ann an dùthaich fada air falbh.

Bha am baile beag aca astar fada on bhaile mhòr.

'S e obair chruaidh a bha aig Ali agus Hassan air an tuathanas bheag ud.

Bha asal bheag ghlas aca gan cuideachadh leis an obair.

Latha bha siud bha Ali agus Hassan uabhasach sgìth.

Bha iad air a bhith ag obair trang.

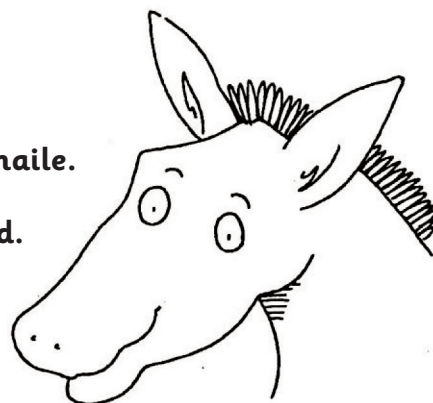
Cuir stràc fo gach gnìomhair.

An-ath-latha dh'fhalbh iad air an rathad dhan bhaile.

Choisich iad sìos an rathad agus lean an asal iad.

Cha b' fhada gus an do thachair iad ri daoine.

Chunnaic iad Ali, Hassan agus an asal.

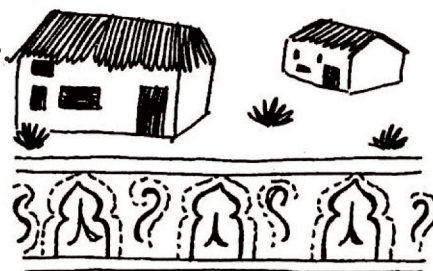
Thuirt na daoine, "Nach iad a tha gòrach, dh'fhaodadh
iad marcachd air an asail."

Chuala Ali agus Hassan an rud a bha na daoine ag ràdh.

"Carson nach marcaich sibh an asal?" thuirt na daoine.

"Nì sinn sin," arsa Hassan.

Chaidh Ali agus Hassan air druim na h-asail.

Ali, Hassan agus an Asal

Ainm:

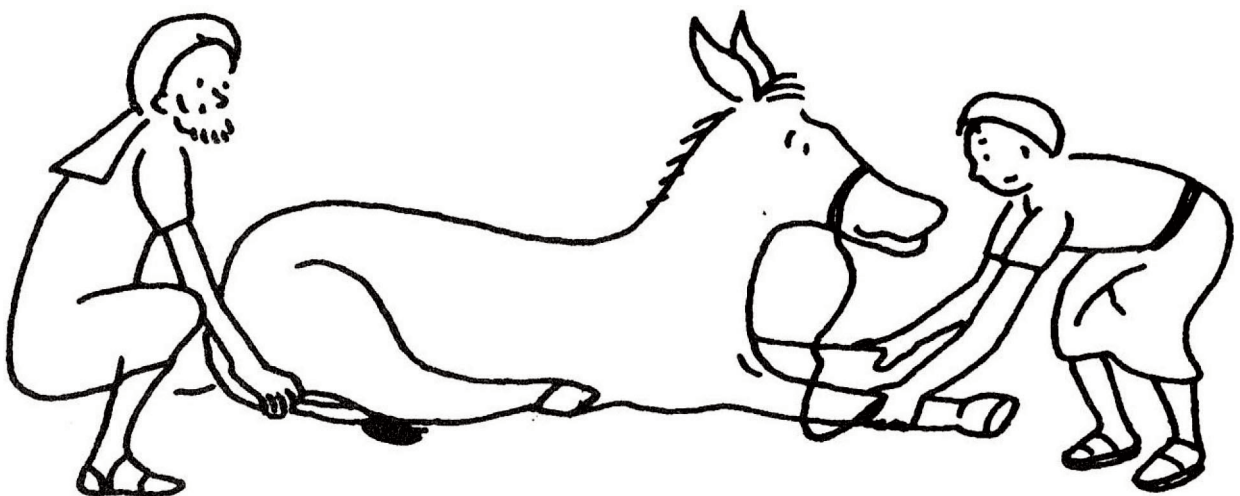
Dè an leasan a tha san stòraidh?

1. Dè tha an stòraidh a' sealltainn dhuinn mu nàdar Ali agus Hassan?

2. Dè tha thu a' smaoinichadh mun sin?

3. Ciamar a rinn sin rudan doirbh dhaibh?

4. Dè tha thusa a' smaoinichadh bu chòir dhaibh a bhith air a dhèanamh an latha ud?

Ali, Hassan agus an Asal

Sgil: A' mineachadh teagasg na stòraidh

Ainm:

Lorg na facail ann am faclair agus sgrìobh am mìneachadh aca.

gòrach: _____

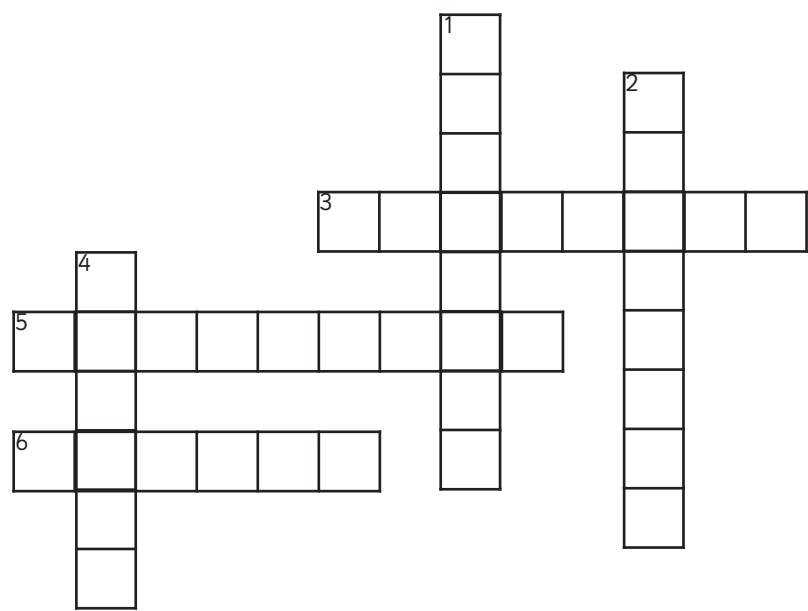
magadh: _____

riaraich: _____

coibhneil: _____

marcaich: _____

muinntir: _____

Tarsainn

3. Air muin eich. m_____ (8)
5. Ma tha thu math air cuideachadh c_____ (9)
6. A' fanaid air daoine eile. m_____ (6)

Sìos

1. Gus daoine a dhèanamh toilichte dèan seo. r_____ (8)
2. Facal eile airson daoine a' bhaile. m_____ (8)
4. Mura bheil thu glic tha thu g_____ (6)

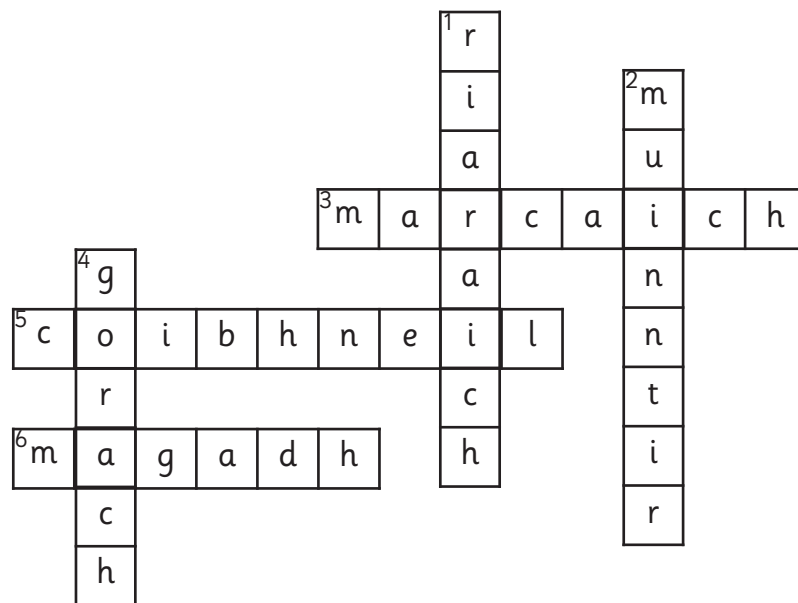
Ali, Hassan agus an Asal

Sgil: A' lorg mhìneachaidhean airson fhacal às an stòraidh; a' sgrìobhadh fhacal a tha a' ciallachadh an aon rud riutha.

4

Ainm:

Fuasgladh:

Ainm:

A' MEASADH FHACAL

Facal	Aithnichidh san teacs	Aithnichidh leis fhèin	Sgrìobhaidh gun a bhith ga fhaicinn
bheir			
choibhneil			
chruaidh			
fhaicinn			
fios			
ghabh			
goirt			
leinn			
magadh			
marcachd			
riarachadh			
tèid			
tilleadh			
Facail cuspair			
asail			
asal			
astar			
baile			
bhaile			

Ainm:

bhalach			
boireannach			
coiseachd			
daoine			
druim			
dùthaich			
marcachd			
marcaich			
muinntir			
tuathanas			

Saoghal Uair
a bha Siud
Ìre 8

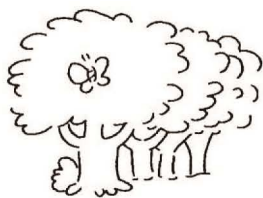
NA TRÌ IARRTASAN

Air ath-innse le Lynne Benton • Na dealbhan Kevin McAleenan

Ainm:

Sgrìobh do stòraidh fhèin a' cleachdadh cuid dhe na facail gu h-ìosal.

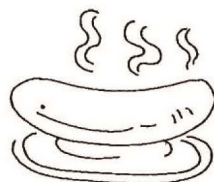

an coilltear agus a bhean

bochd

cailleach

iarrtasan

isbean

An toiseach

Às dèidh sin

An uair sin

Mu dheireadh

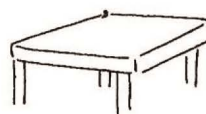
coille

fiodh

taigh

sròin

bòrd

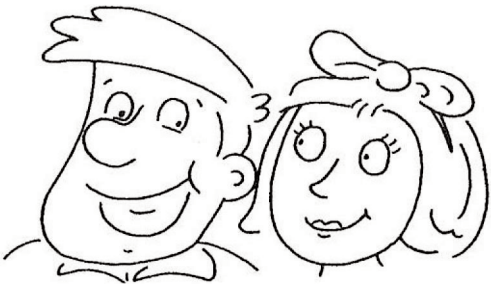
acras

Na Trì Iarrtasan

Sgil: Ag ath-sgrìobhadh an stòraidh no stòraidh mac-meanmnach

Ainm:

Sgrìobh na trì iarrtasan a rinn an coilltear agus a bhean.

Nam biodh trì iarrtasan agad fhèin dè dh'iarradh tu

Na Trì Iarrtasan

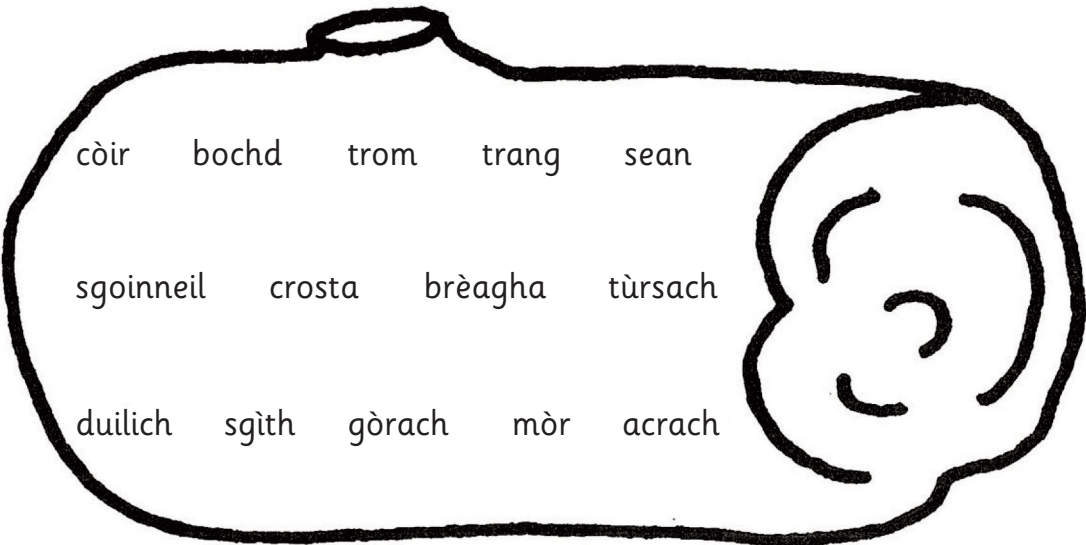
Sgil: Sgrìobhadh pearsanta

Ainm:

Cuir stràc ghorm fo gach ainmear agus stràc dhearg fo gach gnìomhair.

Bha siud coilltear a’ fuireach ann an coille còmhla ri a bhean.
Bha iad ag obair cruaidh oir bha iad uabhasach bochd.
Aon latha nuair a bha an coilltear ag obair gu trang sa choille thàinig cailleach far an robh e.
Bha i ag iarraidh fiodh a cheannach. Chuir an coilltear fiodh ann am poca dhi.
"Tha seo glè throm," thuirt an coilltear rithe.
"Togaidh mi fhèin am poca dhuibh."
Mar sin thug an coilltear am poca fiodha gu taigh na caillich.

Maid na buadhairean ri na h-ainmearan.

an coilltear	a bhean	a’ chailleach	am poca fiodha

Na Trì Iarrtasan

Sgil: Ag aithneachadh ainmearan agus gnìomhairean às an stòraidh; a’ maidseadh bhuadhairean agus ainmearan às an stòraidh

Ainm:

**A bheil fios agad air na facail seo?
Leugh gach seantans agus cuir facal freagarrach,
a gheibh thu anns an leabhar, anns gach beàrn .**

1. Mura bheil biadh no airgead agad tha thu _____ (5)
2. Tha thu ag obair _____ ma tha thu ag obair trang. (7)
3. Gheibh thu _____ o chraobhan. (5)
4. Bidh _____ ag obair le craobhan. (9)
5. Is e _____ facal eile airson bean. (5)
6. Ma tha acras mòr ort tha thu gu _____ leis am acras. (7)
7. Tha rud a tha uabhasach math _____. (9)
8. Facal airson duine a tha gòrach _____. (6)
9. Facal airson boireannach a tha gòrach _____ (8)
10. Ma tha thu uabhasach brònach tha thu _____. (7)

Na Trì Iarrtasan

Sgil: A' leudachadh eòlas air briathrachas

Ainm:

Smaoinich air na caractaran san stòraidh.

Tagh an caractar as fheàrr leat agus sgrìobh mu d(h)eidhinn.

An coilltear:

Bean a' choillteir:

A' chailleach:

Dè na leasan a tha sinn ag ionnsachadh às an stòraidh?

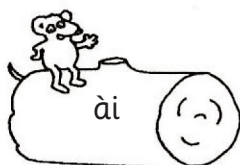
Na Trì Iarrtasan

Sgil: A' smaoineachadh air nàdar nan caractaran agus leasan an stòraidh

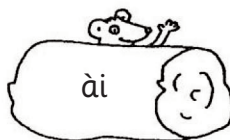
Ainm:

Dèan facail às an stòraidh leis an fhuaim ài annta.

n t i g h

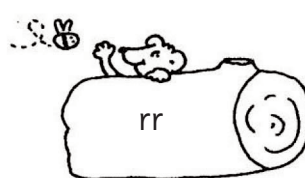
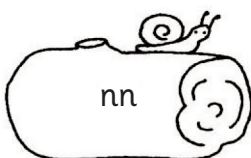
n r g i

e g r

Cuir na litrichean dùbailte ceart dha na facail seo às an stòraidh.

i _ _ te

tui _ _ eadh

sgoi _ _ eil

coi _ _ e

cea _ _

bà _ _

to _ _ adh

agai _ _

u _ _ ai _ _

di _ _ eir

cai _ _ each

ia _ _ tas

Na Trì Iarrtasan

Sgil: A' lireachadh fhacal às an stòraidh le **ai** agus le na litrichean dùbailte, **ll**, **nn**, **rr**

Ainm:

Cuir an lide ceart aig deireadh gach facail.

An aithne dhut na fuaimreagan: a e i o u?

Tha e agus i caol. Tha a, o, agus u leathann.

An aithne dhut na consain: b, c, d, f, g, h, l, m, n, p, r, s, agus t?

Nuair a tha thu a' litreachadh feumaidh tu cuimhneachadh air an riaghailt seo:

caol ri caol agus leathann ri leathann

Ma tha fuaimreag chaol ron chonsan feumaidh fuaimreag chaol a bhith às a dhèidh, mar eisimpleir, gille duine nighean litir

Ach mas e fuaimreag leathann a tha ron chonsan feumaidh fuaimreag leathann a bhith as a dhèidh, mar eisimpleir, bàta bogsa balach beathach

Nis maids an deireadh ceart ri toiseach an fhacail le bhith a' cur loidhne eadar iad.

dhach

ràin

ceann

caill

coillt

fuir

tog

thàin

cuimhn

smaoin

dinn

ciam

each

ach

eir

ich

ig

aidh

ich

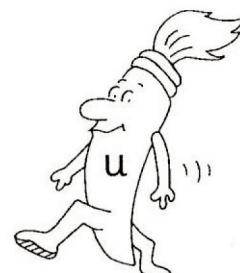
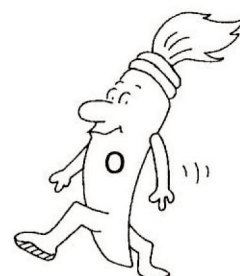
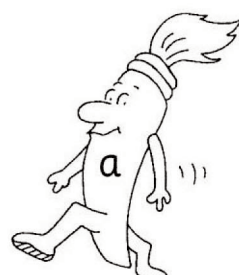
ear

ar

aidh

each

ig

Na Trì Iarrtasan

Sgil: A' cur an deiridh cheart air facail às an stòraidh agus a' beachdachadh air an riaghailt **caol ri caol agus leathann ri leathann**

Ainm:

A' MEASADH FHACAL

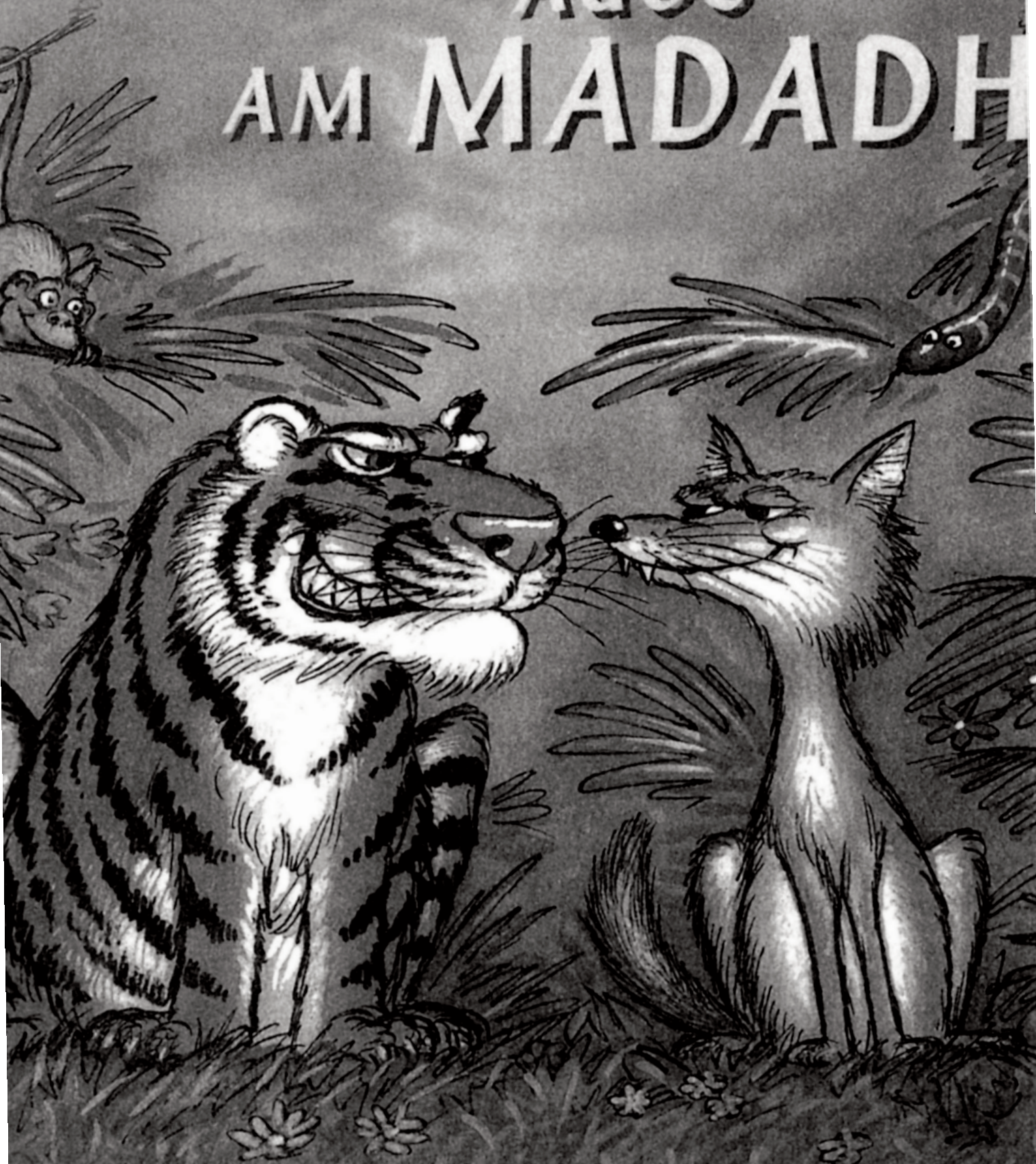
Facal	Aithnichidh san teacs	Aithnichidh leis fhèin	Sgrìobhaidh gun a bhith ga fhaicinn
airgid			
an-dràsta			
b' fheàrr			
bochd			
cheannach			
choire			
cuimhne			
cuimhnich			
deireadh			
dh'itheadh			
dheireadh			
dhìom			
dhìse			
fhathast			
fhreagair			
innte			
reamhar			
smaoinich			
taing			
thoirt			
tigeadh			
togaidh			

Ainm:

tolladh			
tuilleadh			
tùrsach			
Facail cuspair			
amadain			
cailleach			
coilltear			
fiodh			
iarrtas			
iarrtasan			
mhnaoi			

Saoghal Uair
a bha Siud
Ìre 8

AN TÌGEAR AGUS AM MADADH

Ainm:

Dealbh-chluich.

Fear no tè aithris:

Uair a bha siud bha tìgear a' fuireach ann an dùthaich fada air falbh. Aon latha bha an tìgear a' coiseachd anns a' choille agus thuit cèids sìos air a mhuin.

Bha e an sin ag èigheach agus a' sgiamhail ach cha robh duine ga chluinntinn.

Ach an dèidh greis bha seann duine a' dol seachad tron choille agus dh'èigh an tìgear ris.

Tìgear: An cuidich thu mi?

Thig a-nall agus leig a-mach mi.

Seann duine: Cha leig gu dearbh no ithidh tu mi.

Tìgear: 'S mi fhèin nach ith.

Ma leigeas tusa mach mi bidh mi nam charaid dhut gu bràth.

Seann duine: An urrainn dhomh do chreidsinn?

Tìgear: 'S urrainn gu dearbh.

Carson nach creideadh?

Fear-aithris: Tha an seann duine a' coiseachd a-null agus a' fosgladh na cèidse.

Tha an tìgear a' leum a-mach.

Tìgear: 'S tusa bha gòrach.

Cha bu chòir dhut tìgear a chreidsinn uair sam bith.

Nis tha mi a' dol gad ithe.

Seann duine: Stad! Na ith mi!

Leig leam faighneachd dhan asal dè tha ise a' smaoineachadh mun seo.

Tha asal ceangailte ri craobh faisg air làimh.

Tha an seann duine a' dol a dh'fhaighneachd dhi dè tha i a' smaoineachadh.

Seann duine: Tha thu air cluinntinn mar a tha an tìgear a' dol a dhèanamh orm

An cuidich thu mi?

Asal: Carson a chuidichinn-sa thu?

Tha daoine a' toirt ormsa obrachadh trang fad an latha.

Chan eil sin ceart.

Faodaidh an tìgear d' ithe.

Fear-aithris: Tha an seann duine a' tilleadh chun an tìgeir.

Ainm:

Seann duine: Na ith mi! Leig leam faighneachd dhan damh dè tha esan a' smaoineachadh.

Tha damh na sheasamh ri taobh craoibhe faisg air làimh.

Tha an seann duine a' dol a dh'fhaighneachd dha dè tha e a' smaoineachadh.

Seann duine: Tha thu air cluinntinn mar a tha an tìgear a' dol a dhèanamh orm. An cuidich thu mi?

Damh: Carson a chuidichinn-sa thu?

Tha daoine a' toirt ormsa obrachadh trang fad an latha.

Chan eil sin ceart.

Faodaidh an tìgear d' ithe.

Tha an seann duine a' dol air ais chun an tìgeir.

Seann duine: Leig leam aon turas eile.

Leig leam faighneachd dhan ailbhean dè tha esan a' smaoineachadh.

Tha an seann duine a' dol gu ailbhean a bha trang a' gluasad chraobhan faisg air làimh.

Seann duine: Tha thu air cluinntinn mar tha an tìgear a' dol a dhèanamh orm. An cuidich thu mi?

Ailbhean: Carson a chuidichinn-sa thu?

Tha daoine a' toirt ormsa obrachadh trang fad an latha.

Chan eil sin ceart.

Faodaidh an tìgear d' ithe.

Tìgear: Seall a-nis. Tha iad uile ag ràdh gum faod mi d' ithe.

Dìreach an uair sin thàinig madadh an rathad sin.

Madadh: Haoi! Dè tha tachairt an seo?

Seann duine: Bha an tìgear seo glacte ann an cèids agus leig mise a-mach e.

Tha e a-nis a' dol gam ithe ged a gheall e gum biodh e na charaid dhomh gu bràth.

Madadh: Chan eil mi a' tuigsinn. Inns dhomh a-rithist dè thachair.

Seann duine: Bha an tìgear seo glacte ann an cèids agus leig mise a-mach e.

Tha e a-nis a' dol gam ithe ged a gheall e gum biodh e na charaid dhomh gu bràth.

An tìgear agus am madadh

Ainm:

Madadh: Chan eil mi a' tuigsinn fhathast.

Feumaidh tu sealltainn dhomh mar a thachair. Tugainn air ais chun na cèidse.

Tha an tìgear a' fàs feargach ach tha e a' leantainn an duine agus a' mhadaidh air ais chun na cèidse.

Sheall an seann duine dha mar a dh'fhosgail e doras na cèidse airson an tìgear a leigeil a-mach.

Madadh: Nis tha mi a' tuigsinn. Bha thusa sa chèids agus chunnaic an tìgear thu agus leig e a-mach thu.

Tìgear: Cha robh e sa chèids. Mise bha sa chèids.

Madadh: Nis tha mi a' tuigsinn. Bha mise sa chèids agus chunnaic an seann duine mi agus e a' dol seachad.

Tìgear: Cha robh! Cha robh! Cha robh!

Mise bha sa chèids.

Seallaidh mi dhut, amadain, mar a thachair.

Bha an tìgear uabhasach crosta aig an àm seo agus leum e a-steach dhan chèids gus sealltainn dhan mhadadh mar a thachair.

Tìgear: Bheil thu a' tuigsinn a-nis
Mise bha sa chèids.

Madadh: (le gàire mhòr agus e a' dùnadh doras na cèidse air an tìgear):
'S tu gu dearbh, dìreach mar a tha thu a-nis, agus fan an sin!

Madadh: (a' tionndadh ris an t-seann duine)
Cuimhnich.
Na cuir earbsa ann an tìgear uair sam bith.

An tìgear agus am madadh

Ainm:

Freagair gach ceist ann an seantans nad leabhar-sgrìobhaidh.

1. Carson nach robh an seann duine airson an tìgear a leigeil a-mach às a' chèids?
(duilleag 3)
2. Sgrìobh na facail a tha ag innse dhut nach do chùm an tìgear a ghealladh dhan t-seann duine. (duilleag 5)
3. Lorg air duilleag 5 dè bha an tìgear a' smaoineachadh mun duine.
4. Dè smaoinich an seann duine a dhèanamh an uair sin, gus nach tachradh dad dha? (duilleag 6)
5. Dè bha na beathaichean uile a' smaoineachadh mu dhaoine?
6. Dè tha thu fhèin a' smaoineachadh mu dheidhinn sin?
7. Inns mun dòigh a bha aig a' mhadadh air toirt air an tìgear a dhol air ais dhan chèids.

An tìgear agus am madadh

Sgil: A' mineachadh an stòraidh agus a' freagairt cheistean ann an seantans

Ainm:

Maid bhuadhairean ri na caractaran.

breugach		còir	seòlta		gòrach
	càirdeil	gleusta		magail	truasail
crosta	sean		earbsach	gun truas	
		feargach			

An tìgear	An duine	Am madadh

Lorg na facail seo ann am faclair agus sgrìobh am mìneachadh.

earbsach: _____

gleusta: _____

magail: _____

truasail: _____

An tìgear agus am madadh

Sgil: A' maidseadh bhuadhairean ri caractaran às an stòraidh; a' lorg bhuadhairean ann am faclair agus a' sgrìobhadh a' mhìneachaidh

Ainm:

**Cuir stràc dhearg fo gach ainmear agus stràc
bhuidhe fo gach gnìomhair.**

Uair a bha siud bha tìgear a' fuireach ann
an dùthaich fada air falbh.

Aon latha bha an tìgear a' coiseachd anns a' choille
agus thuit cèids sìos air a mhuin.

Bha e ag èigheach agus a' sgiamhail cho cruaidh
's a b' urrainn dha, ach cha chuala duine e.

Thàinig seann duine a bha a' dol seachad.

Dh'èigh an tìgear air agus dh'fhaighnich e dha
an leigeadh e a-mach e às a' chèids.

Thuirt an duine ris nach leigeadh
oir gun itheadh an tìgear e.

Ach thuirt an tìgear nach itheadh e idir e,
agus gum biodh e na charaid dha gu bràth.

Ach cha robh an seann duine cinnteach
agus cha robh e a' creidsinn an tìgear.

Mu dheireadh dh'fhosgail an duine doras na cèidse
agus mach leum an tìgear.

Thòisich an tìgear ri magadh air an t-seann duine
agus ag ràdh gun robh e a' dol ga ithe.

An tìgear agus am madadh

Sgil: Ag aithneachadh gnìomhairean agus bhuadhairean anns an stòraidh

Ainm:

Ainmich na beathaichean a bha sa choille.
Saoil dè an dùthaich dham buineadh iad?

Leugh am Fiosrachadh Fìor mun aibhean agus an tìgear agus sgrìobh
beagan mu gach beathach.

●

●

An tìgear agus am madadh

Sgil: A' lorg fiosrachadh fìor

Ainm:

Tigearan

Seòrsachan: Tha còig seòrsachan tìgeir ann, ach chaidh trì seòrsachan eile à bith anns na seachdadh bliadhna a chaidh seachad.

Tha còig seòrsachan tìgeir air fhàgail san t-saoghal.

1. Tìgear Shiberia

Tha an tìgear seo ann an taobh sear na Ruis, ann an ear-thuath Shìona agus Coiria a Tuath. Tha mu 360 gu 406 dhiubh fhathast anns na coilltean an sin.

2. Tìgear Bhengal

Tha am fear seo ann an Neapal, Bangladeis, Butàn agus Mianmar. Tha mu 3100 gu 4700 dhiubh ann. Uaireannan bidh feadhainn gheala ann.

3. Tìgear Indo- hìona.

Tha mu 1200 gu 1800 tìgear nnseanach Sionach ann. 'S ann an Thailand tha a' chuid as motha dhiubh. Tha iad cuideachd ann an Mianmar, ceann a deas Shìona, Cambodia, Laos, Bhietnam agus Malèisia. An sin tha iad a' fuireach ann an coilltean aonranach an lùib nam beann.

4. Tìgear Shumatra.

Tha mu 400 a' fuireach ann am pàircean nàiseanta ann an Sumatra. Tha mu 200 eile ann an sùthan air feadh an t-saoghail. Is ann an coilltean air talamh ìosal a tha iad.

5. Tìgear Ceann a Deas Shìona

Chan eil ach mu 20 gu 30 beò gu nàdarra. Tha iad ann am meadhan agus taobh sear Shìona. Tha an tìgear seo ann an cunnart mòr a dhol à bith. Tha mu 47 dhiubh ann an sù ann an Sìona.

Ainm:

Tìgear Shiberia

Coltas	Seo an cat as motha a th’ ann agus an sealgair as marbhtaiche san t-saoghal. Tha dathan breug-riochd (camouflage) eireachdail air le sgrìoban dubha agus òr-bhuidhe. Tha spuirean fada làidir air agus glacaidh e rud sam bith, ach cha ghlac rud sam bith esan. Mar sin chan eil nàmhaid sam bith aige agus tha e aig bàrr an t-sreath-bìdh (food chain). Chì iad gu furasta air an oidhche agus is ann air an oidhche a bhios iad a’ sealg. Sa gheamhradh bidh iad a’ sealg air an latha. Tha iad math air snàmh agus is toigh leotha bhith san uisge. Is urrainn dhaibh siubhal air astar fada agus leumaidh iad cho fada ri 10 meatairean le aona leum. Bidh iad beò mu 10 gu 15 bliadhna.
Meudachd	Tha e mu 3 meatairean o bhàrr a shròin gu bàrr earbaill. Tha e mu 220 cg ann an cuideam.
Biadh	S e feòil-itheadairean a th’ ann an tìgearan. ’S e mamalan beaga mar coineanaich, fèidh, bruic, crodh, mucan-fiadhaich agus fèidh am biadh as fheàrr leotha, ach ithidh iad iasg, eòin, mathain agus liopardan. Ithidh tìgear mu 40 cg de dh’fheòil le aon bhiadh.
Àite-fuirich	’S fheàrr le tìgear fuireach leis fhèin. Ach uaireannan bidh feadhainn a tha càirdeach a’ fuireach còmhla ann an teagh-laichean beaga. Is toigh leotha fuireach ann an coilltean, àiteachan le tòrr feur far am bi beathaichean a dh’itheas iad, agus cuideachd faisg air bogaichean.

Ainm:

Dùthaich	'S ann an Àisia a tha iad mar as trice ann an coilltean. Tha an tìgear Siberianach a' fuireach ann an Siberia agus Manchuria, ann an coilltean suas gu 1000 meatair sna beanntan.
Gin	Bidh iad a' brideachadh sa gheamhradh agus 's e dhà no trì de chuileanan a bhios aca. Tha na cuileanan dall gam breith. Òlaidh iad bainne am màthar gus am bi iad mu ochd seachdainean agus an dèidh sin ithidh iad feòil. Fuirichidh na cuileanan còmhla ri am màthair fad dà bhliadhna oir tha an dòigh-beatha cho cunnartach.
Cunnartan	Tha tìgearan an cunnart o dhaoine a bhios gan sealg agus gan reic nam pìosan airson cungaidhean-leighis. Bidh cuid a' reic nam bian cuideachd. Tha na rudan sin an aghaidh an lagh ann an tòrr dhùthchannan a-nis.

Ainm:

Freagair na ceistean seo mu thìgearan.

1. Cia mheud seòrsa tìgeir a tha ann a-nis? _____

2. Dè an dà rud a tha cho àraid mu dheidhinn thìgearan? _____

3. Dè an tìgear as pailte agus as motha? _____

4. Càit am faiceadh tu e? _____

5. Dè na beathaichean dham bheil tìgearan càirdeach? _____

6. Dè na dùthchannan anns a bheil tìgearan? _____

7. Dè bhios tìgearan ag ithe? _____

8. Dè an seòrsa àite a tha freagarrach dha tìgearan? _____

9. Dè cho fada 's a bhios na cuileanan a' fuireach còmhla rim màthair? _____

10. Dè na rudan a dh'fhaodadh cur às do thìgear? _____

An tìgear agus am madadh

Ainm:

Ailbhean

Coltas	'S e beathach mòr tomadach a tha ann an ailbhean, gu dearbh am mamal as motha san t-saoghal. Tha dà sheòrsa ailbhein ann, an t-ailbhean Afraganach agus an t-ailbhean Àisianach. Tha an t-ailbhean Àisianach nas lugha na an fhear eile. Tha tosgan mòra air an fheadhainn fhireann agus feadhainn glè bheag air an fheadhainn bhoireann. Tha cluasan nas lugha air na h-ailbheanan Àisianach cuideachd.
Trunc	Ged a tha an trunc mòr is urrainn dhaibh rudan beaga a thogail leotha. Cuiridh iad biadh agus deoch nam beul leotha. Nì iad fuaim leotha gus an cluinn iad a chèile. Bidh laogh ailbhein a' deoghal a thrunca mar a bhios leanabh a' deoghal òrdaig.
Fiaclan	Tha fiaclan cùlaig làidir aca gus rudan a chagnadh. Fàsaidh na fiaclan sin ceithir tursan oir tha iad a' cnàmh cho luath.
Nàdar	Ged a tha an t-ailbhean seo cho mòr, is urrainn do dhaoine a thrèanadh gu bhith ag obair a' slaodadh chraobhan agus a' togail logaichean anns na coilltean.
Meudachd	Tha e seo mu 3 meatair de dh'àird agus 5000 cg de chuideam.
Àite-fuirich agus dùthchannan	Tha tìgearan, ailbheanan agus sròin-adharcai h uile a' fuireach air taobh sear nam beanntan Himalaya. Tha liopardan sneachda, pandathan dearga agus an gobhar takin a' fuireach ann am Butàn far a bheil mòran choilltean. Tha mathain dhubha agus muncaidhean langur a' fuireach ann an coilltean anns na beanntan sin cuideachd.

An tìgear agus am madadh

Ainm:

	Ithidh ailbhean tòrr bìdh oir tha e fhèin cho mòr. Ithidh e mu 250cg san latha agus òlaidh e mu 160 liotair uisge. Ithidh iad feur, rùsg chraobhan agus duilleagan. Slaodaidh iad geugan chraobhan sìos agus togaidh iad craobhan às an talamh le an truncaichean làidir agus bheir iad an rùsg far nan craobhan le an tosgan. Ma bhios sìde thioram ann cladhaichidh iad tobar airson uisge a lorg.
Gin	Bidh ailbheanan mu 13 gu 14 bliadhna mus bi laogh aca. Cha bhi laogh aca ach aon turas gach ceithir bliadhna. Bidh laogh ailbhein 120 cg ga bhreith agus fuirichidh e còmhla ri a mhàthair fad bhliadhnaichean. Bidh iad a’ fàs mòr gus am bi iad nas sine na 15 bliadhna.
Rudan eile	Feumaidh dòigh a bhith aig ailbheanan gus nach fhàs iad ro theth. Seasaidh iad san uisge agus steallaidh iad iad fhèin le poll fliuch. Bidh an t-ailbhean Afraganach ga chumail fhèin fuar le bhith a’ crathadh a chluasan mòra Is toigh le tairbh ailbheanan fuireach leotha fhèin. Bidh an fheadhainn bhoireann ann an teaghlach còmhla ri na laoi. Bidh seann ailbhean boireann a tha glic a’ falbh aig toiseach an treud agus is aithne dhìse a h-uile rathad tro na craobhan agus ionnsaichidh i dhan fheadhainn òga far am faigh iad am feur as fheàrr agus far a bheil àiteachan matha airson nighe.

Ainm:

Freagair na ceistean seo mu aibheanan

1. Dè an rud a tha àraid mu aibhean? _____

2. Dè na dùthchannan anns am faiceadh tu aibheanan? _____

3. Dè an diofar a tha eadar an t-aibhean Àisianach agus an t-aibhean Afraganach? _____

4. Dè bhios aibhean ag ithe? _____

5. Ainmich na beathaichean a dh'fhaodadh tu fhaicinn ann am beanntan Himalaya.

6. Ciamar a tha aibhean Àisianach feumail do dhaoine? _____

7. Dè na rudan a nì aibhean le a thrunc? _____

8. Dè bhios aibhean a' dèanamh le a thusgan? _____

An tìgear agus am madadh

Ainm:

A' MEASADH FHACAL

Facal	Aithnichidh san teacs	Aithnichidh leis fhèin	Sgrìobhaidh gun a bhith ga fhaicinn
a' fuireach			
a-rithist			
cha leig			
chreidsinn			
chuidichinn-sa			
creideadh			
d' ithe			
dh'fhaighnich			
dìreach			
faighneachd			
gu dearbh			
ma leigeas			
ormsa			
seachad			
seallaidh			
sgiamhail			
tuigsinn			

Ainm:

Facail cuspair			
a mhuin			
a' mhadadh			
ailbhean			
cèids			
earbsa			
madadh			
mhuin			
tìgear			

Heinemann Storyworlds

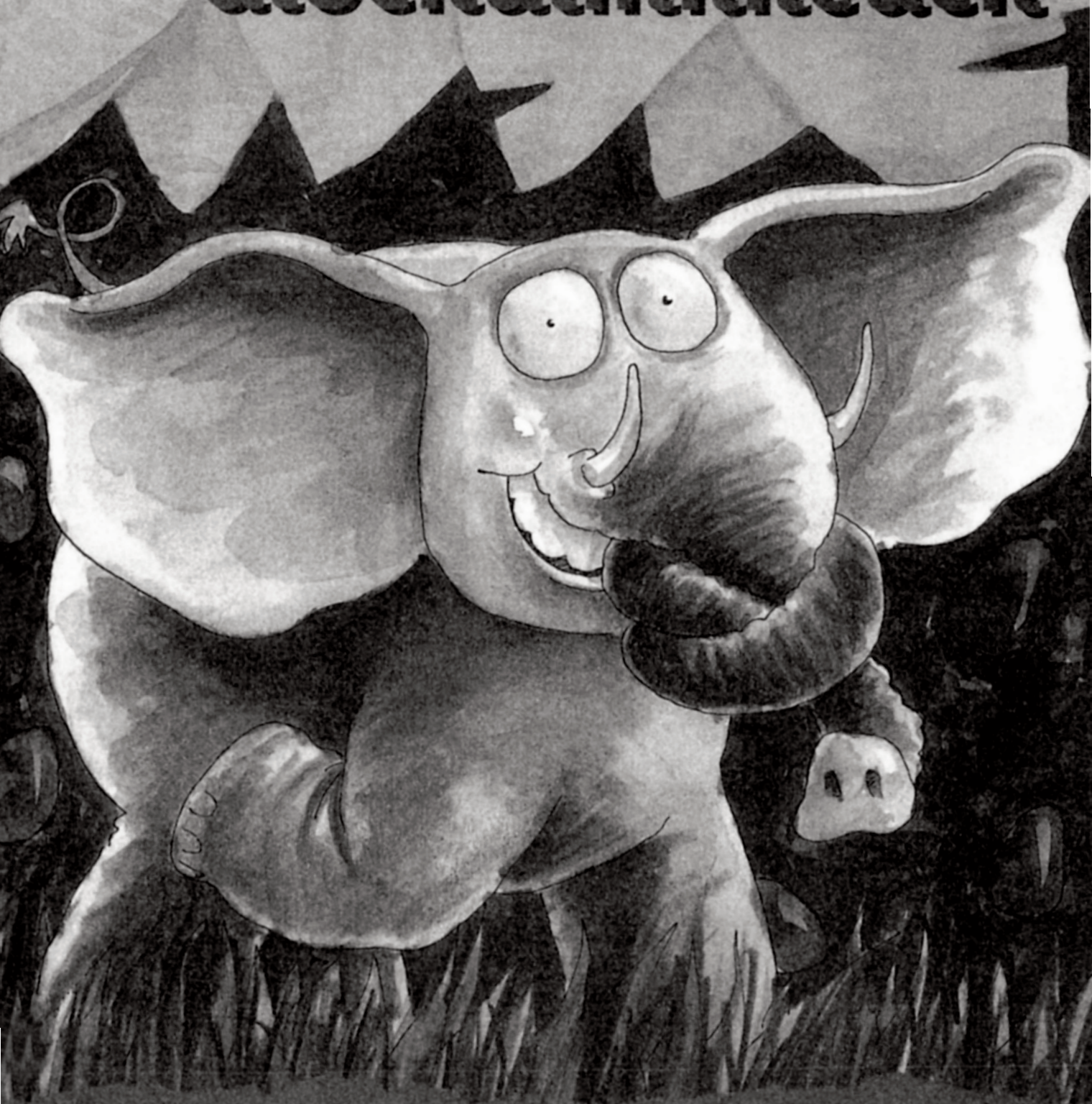
Ìre 8

Saoghal Bheathaichean

Saoghal bheathaichean
Ìre 8

An t-ailbhean dìochuimhneach

Shoo Rayner

Ainm:

Cuir ann am puingeachadh ceart. Cuimhnich air litrichean mòra, stad-phuingean agus cromagan-còmhraidh.

1. tha fios againn gu bheil cuimhne mhath aig ailbheanan
2. bha aon ailbhean beag ann nach cumadh cuimhne air càil
3. aon latha thuirt màthair ailidh ris a dhol a lorg athair agus iarraidh air tighinn gu bhiadh
4. cha dìochuimhnich mi, thuirt ailidh agus e a' falbh dhan choille
5. thachair ailidh ri a charaid mandaidh
6. am faca tu m' athair? ars ailidh
7. tha agam ri rudeigin innse dha agus chan urrainn mi dìochuimhneachadh, ars ailidh
8. nuair a bhios mise airson cuimhne a chumail air rudeigin bidh mi a' cur snaidhm air mo shròin, arsa mandaidh
9. chuidich mandaidh ailidh a' cur snaidhm air earball bha ailidh cho mòr is nach b'urrainn dha an snaidhm fhaicinn

An t-ailbhean a dhìochuimhnich

Ainm:

Cuir na facail seo an òrdugh na h-aibidil.

aibhean	adharc	againn	ainm
cumadh	cuimhne	càil	coille
Mандаidh	muncaidh	màthair	mionaid
trunca	thuirt	tosg	tighinn

Lorg na facail seo ann am faclair agus sgrìobh seantans mun deidhinn.

An t-aibhean a dhìochuimhnich

Sgil: Òrdugh na h-aibidil; mìneachadh fhaclan

Ainm:

Freagair gach ceist ann an seantans.

1. Dè dh'iarr Mamaidh air Ailidh a dhèanamh?

2. Dè an dòigh a bha aig Mandaigh air cuimhneachadh air rud?

3. Carson nach obraicheadh sin dha Ailidh?

4. Dè rinn Mandaigh dha Ailidh an dèidh sin?

5. Dè dh'iarr Rocaigh air Ailidh a dhèanamh?

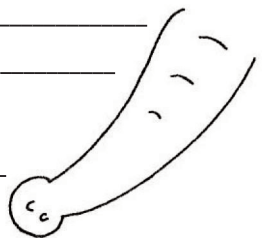
6. Sgrìobh seantans le do bheachd air coltas Ailidh air duilleag 11.

7. Dè am facal air duilleag 12 a tha ag innse dè bha Dadaidh a' smaoineachadh mu dheidhinn?

8. Dè am facal air duilleag 16 a tha ag innse dè bha Mamaidh a' smaoineachadh mu dheidhinn.

9. An do dh'obraich na dòighean a bha Ailidh a' feuchainn airson cuimhne a chumail air rud?

10. Sgrìobh dà loidhne air duilleag 13 a tha ag innse sin dhut.

An t-ailbhean a dhìochuimhnich

Sgil: A' leughadh agus a' freagairt cheistean às an stòraidh

Ainm:

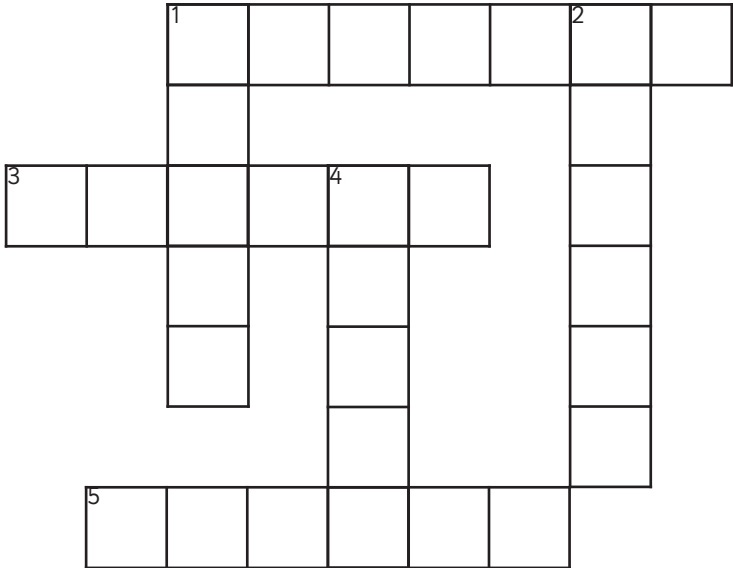
Lìon gach beàrn agus cuir na facail dhan chliath fhacal.

Tarsainn

1. Tha _____ mar dà dhuilleag mhòr air.
3. Tha _____ air gach taobh dhe bheul.
5. Bidh e a' stealladh uisge le _____.

Sìos

1. Bidh e a' stampadh rudan le na _____ mòra aige.
2. Cha b' urrainn dha _____ fhaicinn.
4. Chuir muncaidh seo air bàrr tosg Ailidh _____.

An t-ailbhean a dhìochuimhnich

Ainm:

Fuasgladh:

			¹ c	l	u	a	s	² a	n	
			a					t		
³ t	o	s	g	⁴ a	n			h		
			a		n			a		
			n		a			i		
					n			r		
		³ t	r	u	n	c	a			

Ainm:

A' MEASADH FHACAL

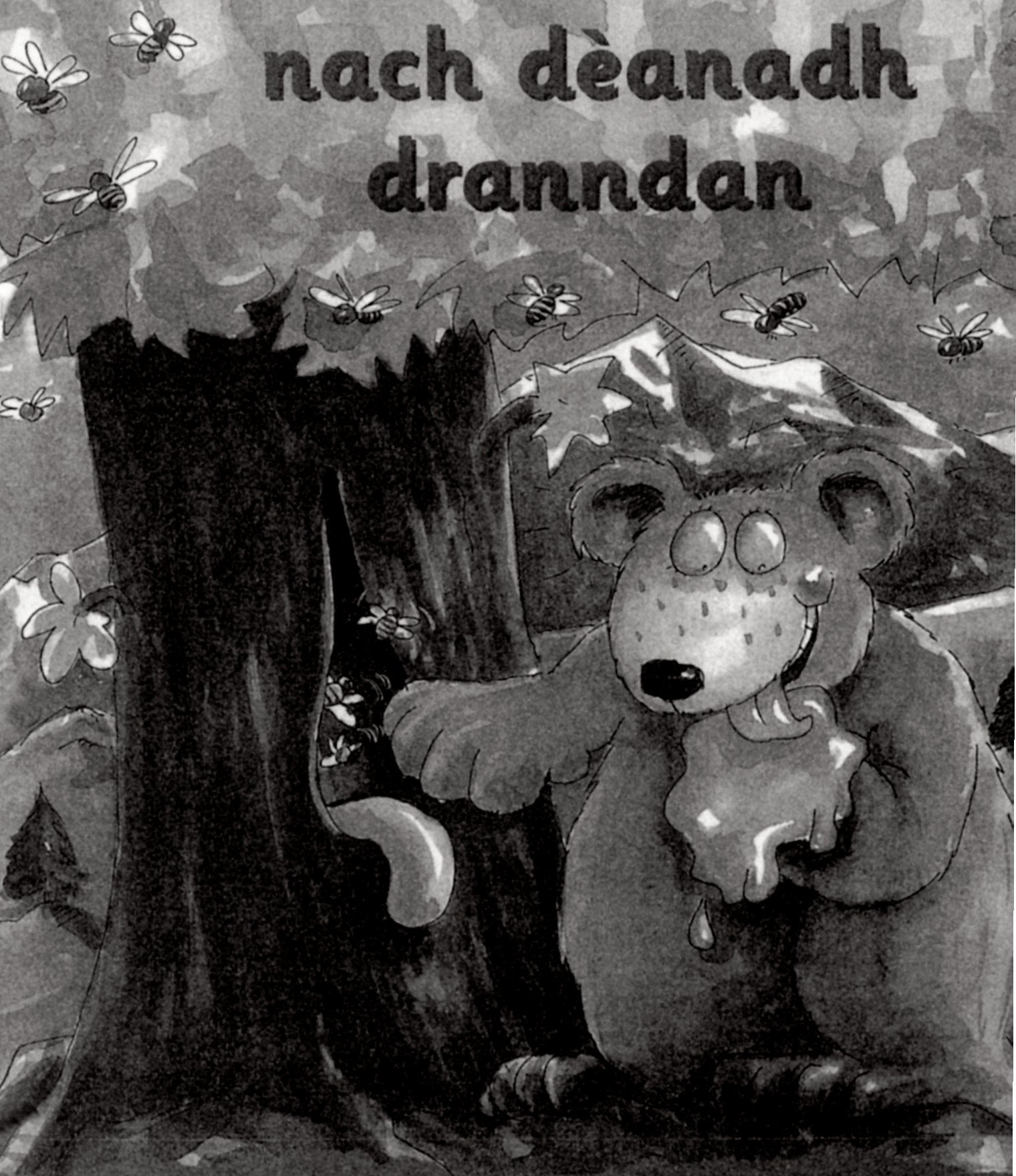
Facal	Aithnichidh san teacs	Aithnichidh leis fhèin	Sgrìobhaidh gun a bhith ga fhaicinn
cluinnidh			
chumail			
dheireadh			
èibhinn			
feuch			
fhalbh			
fheàrr			
iarr			
iarraidh			
innse			
lean			
ràinig			
thuige			
Facail cuspair			
ailbhean			
anainn			
anann			
athair			
cuimhne			

Ainm:

gàire			
greis			
m' adhairc			
m' earball			
snaidhm			
sròn-adharcach			
thosgan			
thrunca			

Saoghal bheathaichean
Ìre 8

Am mathan nach dèanadh drannan

Shoo Rayner

Ainm:

Freagair gach ceist ann an seantans.

1. Dè rinn Ailig nuair a dh'iarr a mhàthair air an uaimh a sgioblachadh?
(duilleag 3)

2. Dè dh'fheuch tidsear Ailig ri dhèanamh? (duilleag 7)

3. Carson a dh'iarr pàrantan Ailig air a dhol a dh'fhuireach dhan choille?
(duilleag 9)

4. Carson nach do dh'obraich am plana an toiseach? (duilleag 11)

5. Dè an rud bu mhotha a chòrd ri Ailig sa choille?

6. Dè na facail a tha ag innse dhut nach robh Ailig toilichte leis na rudan a thuirt a mhàthair mun uaimh? (duilleag 13)

7. Dè thug air Ailig a bhith uabhasach crosta? (duilleag 15)

8. Saoil carson nach do rinn Ailig dranndan a-riamh thuige seo?

Am mathan nach dèanadh dranndan

Sgil: A' freagairt cheistean mun stòraidh; a' mìneachadh an stòraidh

Ainm:

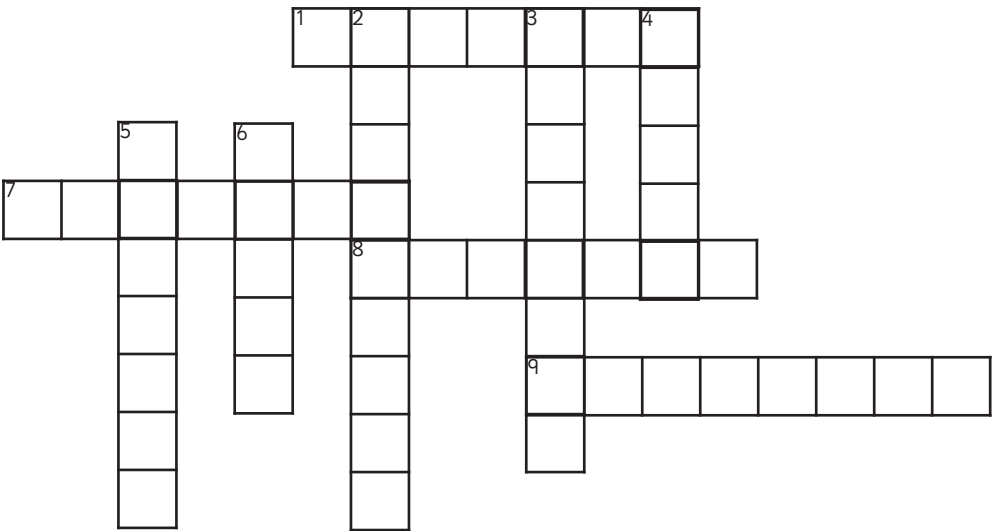
Lìon am beàrn anns gach seantans agus an uair sin cuir na facail dhan chliath-fhacal.

Tarsainn

- 1. Fhuair iad _____ obrach on sgoil mhathan greannach. (7)
- 7. Bha pàrantan Ailig _____ airson nach robh e greannach. (7)
- 8. Bidh èisg a’ snàmh anns an _____, faisg air uaimh Ailig. (7)
- 9. Bha an tidsear ag ionnsachach dha mar a dhèanadh e _____.(8)

Sios

- 2. Mu dheireadh bha Ailig _____ crosta. (9)
- 3. Thuirt an tidsear gun dèanadh Ailig _____ math. (8)
- 4. Nuair a bhios sinn toilichte bidh sinn a’ dèanamh seo. _____.(5)
- 5. Bha an uamh a’ _____ math ri Ailig. (7)
- 6. Chunnaic Ailig _____ agus rinn e a dhachaigh innte. (5)

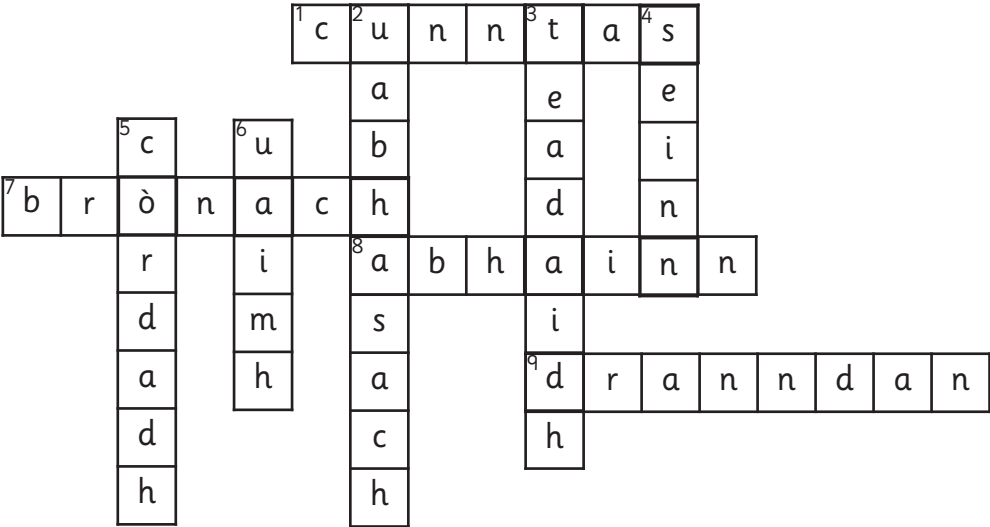

Am mathan nach dèanadh dranndan

Sgil: A’ cuimhneachadh air facail às an stòraidh

Ainm:

Fuasgladh:

Am mathan nach dèanadh drannan

Ainm:

Ath-inns an stòraidh no sgrìobh stòraidh mu bheathach aig an robh nàdar eu-coltach ri na beathaichean eile.

Smaoinich air:

Prìomh charactar

Dè an nàdar a bha aige?

Dè na caractaran eile a bh' ann?

Dè an nàdar a bh' acasan?

Càit an do ghabh seo àite?

Dè thachair an toiseach? _____

An uair sin... _____

An dèidh sin... _____

Mu dheireadh... _____

Am mathan nach dèanadh dranndan

Sgil: Sgrìobhadh mac-meanmnach

Ainm:

Cuir am puingeachadh ceart dha gach earrann. Cuimhnich air litrichen mòra, stad-phuingean, asgairean agus sràcan.

s e mathan toilichte a bh ann an ailig agus cha bhiodh e a dranndan uair sam bith cha bhiodh ged a bhiodh aige ri rudan nach cordadh ris a dheanamh nuair a dh iarradh mathair ailig air an uaimh a sgioblachadh chanadh e gun robh sin ceart gu leor

aon latha thuirt mathair ailig ri athair ailig gun robh ailig toilichte fad na h-uine agus nach fhasadh e gu bhith na mhathan greannach mar sin thug iad e gu sgoil mhathan greannach bha iad airson gun ionnsaicheadh e mar a dheanadh e dranndan

dh fheuch agus dh fheuch an tidsear ri toirt air ailig dranndan ach cha do rinn sin feum bha gaire air aodann ailig fad na h-uine thuirt an tidsear gun deanadh ailig teadaidh math bha athair agus mathair ailig bronach an uair sin

Am mathan nach dèanadh dranndan

Ainm:

Tha na litrichean èi anns na facail seo uile.

1. Tha iad a' fuireach sa mhuir agus bidh sinn gan ithe.

			g
--	--	--	---

2. Seo rud a nì thu ri do chluais.

			t
--	--	--	---

3. Dèan seo air coinneal.

			d
--	--	--	---

4. Bha Brùno airson cluich le fear.

d						g
---	--	--	--	--	--	---

5. Mise no mi...

f				
---	--	--	--	--

Dèan facail le **nn** annta. Gheibh thu iad anns an leabhar.

1. r _____

2. c _____ tas _____

3. dr _____ dan _____

4. grea _____ ach _____

5. a _____ ad _____

6. io _____ saich _____

Sgrìobh dà sheantans a' cleachdadh feadhainn dhe na facail gu h-àrd.

1. _____

2. _____

Am mathan nach dèanadh dranndan

Sgil: Fuaim dà-litreach **nn** ann am facail san stòraidh

Ainm:

Mathain.

Seòrsachan	Tha ochd seòrsachan mathain ann: Mathan dubh Ameireaga, mathan dubh Àisia, mathan mola h(donn), mathan bàn, pandathan mòra, mathan slaoda h, mathan speuclaireach agus mathan grèine (mathan na meala no mathan Mhal isia). 'S e mamalan mòra làidir a th' ann am mathain. Ithidhiad planntan agus feòil (uile-itheadairean). Chan ith mathain bhàna ach feòil a-mhàin (feòil-itheadairean).
Coltas	'S e sealgair mòr làidir a th' anns a' mhathan mhola h. Tha cnap mar croit air a ghualinean far a bheil fèithean làidir airson barrachd neirt a thoirt dha na casan toisich aige. Tha spuirean fada air, cho fad ri corragan duine. Tha an spòg toisich mu 12 cm tarsainn agus an spòg deiridh leth sin. Tha a' ghaoisid dubh-dhonn agus nas soilleire air an druim agus na guailnean.
Nàdar	'S e beathach oidhche (nocturnal) a th' ann am mathan. Tha mathain mhola h mar as trice a' fuireach leotha fhèin ach a-mhàin fhad 's a tha iad a' brideachadh agus ag àrach an cuilean. Ann an cuid de dh'àiteachan bidh iad a' cadal fad 5 gu 8 mìosan thairis air a' gheamhradh. Bidh iad a' dèanamh garaidh cadail-geamhraidh (den) dhaibh fh in le bhith cladhach toll len aghaidh ri tuath gus an tig tòrr sneachda thairis orra. Tha mathain luath gu ruith, math air snàmh agus sreap.

Am mathan nach dèanadh dranndan

Ainm:

	Tha iad math air fàileadh a lorg ach chan eil fradharc math aca idir. Bidh iad beò mu 30 bliadhna ach 20 gu 25 mar as trice.
Meudachd	Tha mathan mola h mu 2 mheatair ann am faid agus mu 150 cg gu 680cg an cuideam Tha an fheadhainn bhoireann nas lugha na sin. Fàsaidh iad nas motha far a bheil biadh pròtain, mar bhradan, pailt. Tha iad sùbailte agus ruithidh iad aig astar 35 gu 40 mìle san uair.
Àite-fuirich	Bidh iad a’ fuireach ann an diofar àiteachan, mar choilltean tiugha, àiteachan feurach air taobh nam beanntan àrda agus air talamh tundra san Artaig. Cha toigh leotha daoine a bhith a’ tighinn faisg orra agus mar sin is fheàrr leotha fuireach ann an àiteachan aonranach.
Dùthchannan	Tha iad ann an Ameireaga a Tuath, taobh siar agus taobh sear na inn Eòrpa, ceann a tuath Àisia agus ann an Iapan.
Biadh	’S e uile-itheadairean a th’ ann am mathain mhola h, ag ithe phlanntan agus bheathaichean. Ithidh iad meanbh-bhiastan, iasg, closaichean, beathaichean mòra, freumhaichean, dearcannan agus feur. Ann an àiteachan glacaidh agus ithidh iad moose, caribou agus elk. Ann an àiteachan far a bheil iasg, ’s e bradan as motha bhios iad ag ithe. Feumaidh iad tòrr bìdh ithe as t-samhradh agus as t-fhoghar

Ainm:

	gus am bi iad reamhar oir mar as trice chan ith iad fad a' gheamhraidh Tha barrachd dhiubh ann an Alasga na àite sam bith, le 30,000 dhiubh ann.
Gin	Bidh an fheadhainn bhoireann mu 4 gu 7 bliadhna mus bi cuilean aca. 'S ann san Fhaoilleach agus sa Ghearran a bhios iad a' breith anns na garaidhean cadail-geamhraidh (dens) aca. Thig iad a-mach le na cuileanan mun Ghiblean no an Cèitean. Tha cuilean mu 1 cg ga bhreith agus bidh mu 1 gu 3 cuileanan ann an àl. Fuirichidh cuileanan còmhla rim màthair fad 2 gu 4 bliadhna agus cha bhrìdich am mathan boireann a-rithist gus am fàg iad i.
Cunnartan	Tha gearradh choilltean, togail rathaidean mòra agus cladhach mhèinnean uile a' cur às dha na h-àiteachan as toigh le mathain. Uaireannan cuideachd tha sealgairean gam marbhadh le mearachd, a' smaoineachadh gur e mathain dhubha, a dh'fhaodas iad a mharbhadh, a th' annta.

Ainm:

Freagair na ceistean seo mu mhathain.

1. Dè am mathan as motha a th' ann a-nis? _____

2. An urrainn mathain snàmh? _____

3. Dè am fear dhiubh seo nach eil na mhathan: panda, koala, mathan mola h,
mathan grèine? _____

4. Dè na mathain a tha:
1 nam feòil-itheadairean _____
2 nan glasraichearan _____
3 nan uile-itheadairean _____
5. Inns beagan mu fhradharc mathain? _____

6. Cia mheud cuilean a bhios aig mathain mar as trice? _____

7. Ciamar a bhios mathan ann an àiteachan fuar a' cur seachad a' gheamhraidh?

8. Cuin a bhios cuileanan mathan mola h gam breith? _____

9. Dè na rudan a tha daoine a' dèanamh a dh'fhaodadh cur às do mhathain
mhola h? _____

Am mathan nach dèanadh dranndan

Ainm:

A' MEASADH FHACAL

Facal	Aithnichidh san teacs	Aithnichidh leis fhèin	Sgrìobhaidh gun a bhith ga fhaicinn
bhiodh			
chanadh			
daonnan			
dh'fhuireach			
dh'iarradh			
dh'fheuch			
dhèanadh			
eadhon			
feumaidh			
fuair			
glacadh			
ionnsachadh			
ionnsaichidh			
leamsa			
leat			
riamh			
sàmhach			
seachad			
sgioblachadh			
toirt			

Am mathan nach dèanadh dranndan

Ainm:

Facail cuspair			
aibhne			
choille			
cunntas			
cunntas-obrach			
dranndan			
gàire			
greannach			
mathan			
meala			
sgeap-sheillean			
teaghlach			

Saoghal bheathaichean
Ìre 8

An nathair nach dèanadh siosarnaich

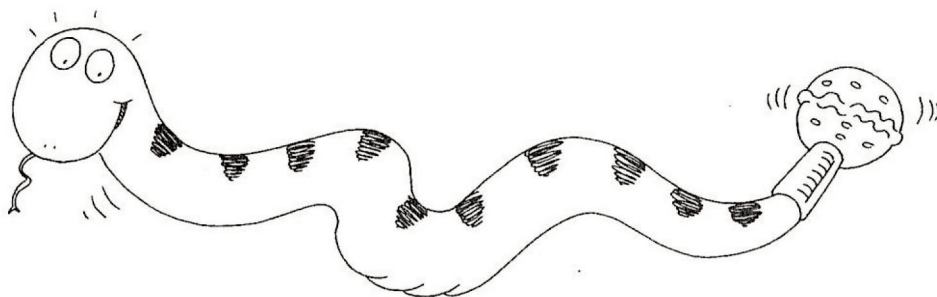

Shoo Rayner

Ainm:

Cuir tiog anns a' bhogsa cheart.

	Ceart	Ceàrr	Chan eil e ag innse
1. Cha b' urrainn dhan nathair siosarnaich.	☐	☐	☐
2. Cha dèanadh i fuaim sam bith ge bith càit am biodh i.	☐	☐	☐
3. Bha Snàgag airson cluinntinn dè bha na nathraichean eile ag ràdh.	☐	☐	☐
4. Chuala na nathraichean eile i a' tighinn.	☐	☐	☐
5. Cha robh Snàgag airson bàgail mar mhuile-mhàg.	☐	☐	☐
6. Dh'fheuch Snàgag ri seinn mar na fionnain-fedir.	☐	☐	☐
7. Bha Snàgag tùrsach agus dh'fhalbh i a dh'fhuireach leatha fhèin.	☐	☐	☐
8. Aon latha chunnaic i rudeigin air an rathad.	☐	☐	☐
9. Chuir Snàgag a ceann am broinn a' ghlagaid.	☐	☐	☐
10. Cha robh Snàgag airson an glagad a shealltainn dha na nathraichean eile.	☐	☐	☐

An nathair nach dèanadh siosarnaich

Sgil: A' cuimhneachadh air an stòraidh

Ainm:

Cleachd à còmhla ri na litrichean eile gus facail a dhèanamh.

- a) Bidh muile-mhàg a’ dèanamh fuaim mar seo

b g l a i _____
- An t-ainm a bh’ air an nathair

Sn g a g _____
- Mar a bhios nathair a’ gluasad

sn l g i a _____
- Beathach uaine le sùilean mòra

g mh i le mu _____

b) Tha an aon phàtran litrichean am meadhan nam facal a nì thu an seo.
Cuimhnich nach leig a leas a h-uile bogsa a bhith air a lìonadh.

1. Beathach a bhios a’ snàgail san fheur.
2. Ainm eile airson dadaidh.
3. Tha na rudan seo sa bhogha-fhrois.
4. Tha i dorcha air an oidhche ach tha i soilleir aig an àm seo.
5. Ma bhìdeas seillean thu cuiridh e seo annad.
6. Ma chòrdas rud riut tha e mar seo.
7. Tha seo ort ma tha thu ag iarraidh deoch.

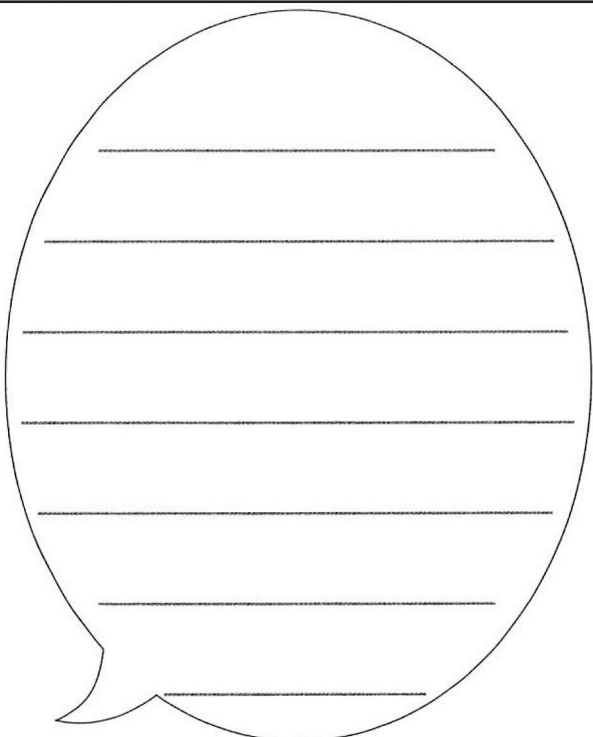
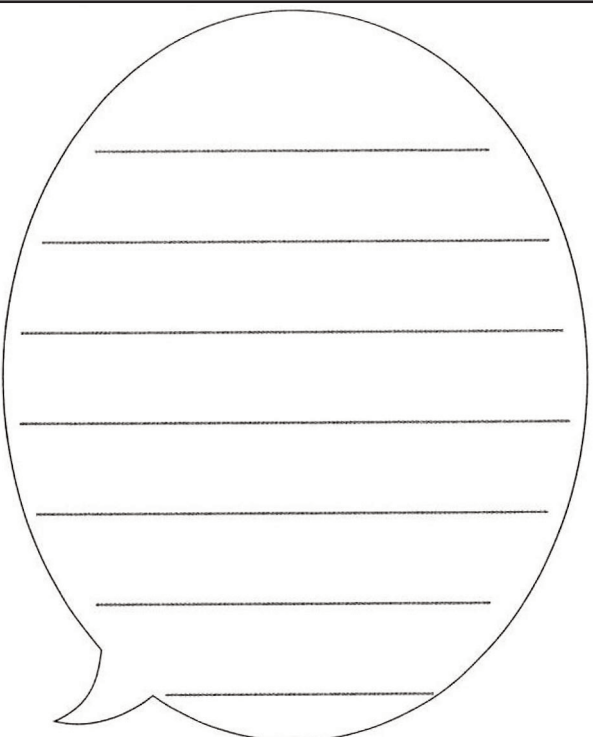
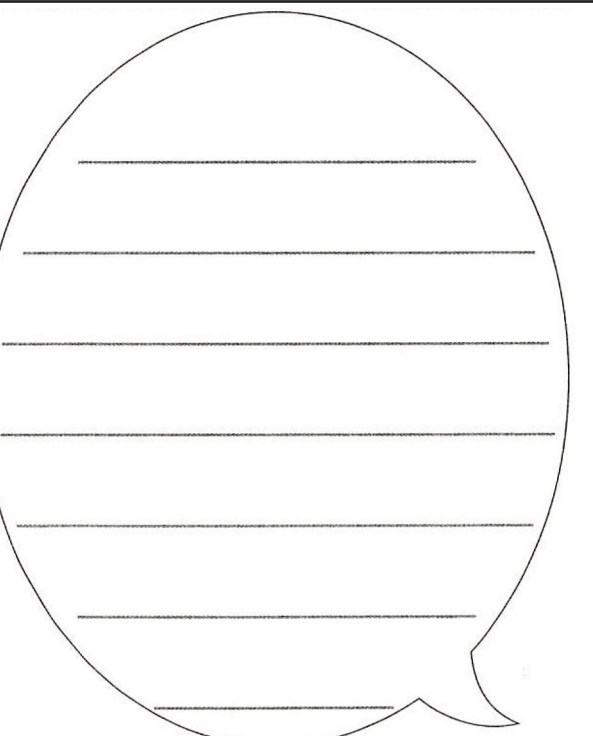
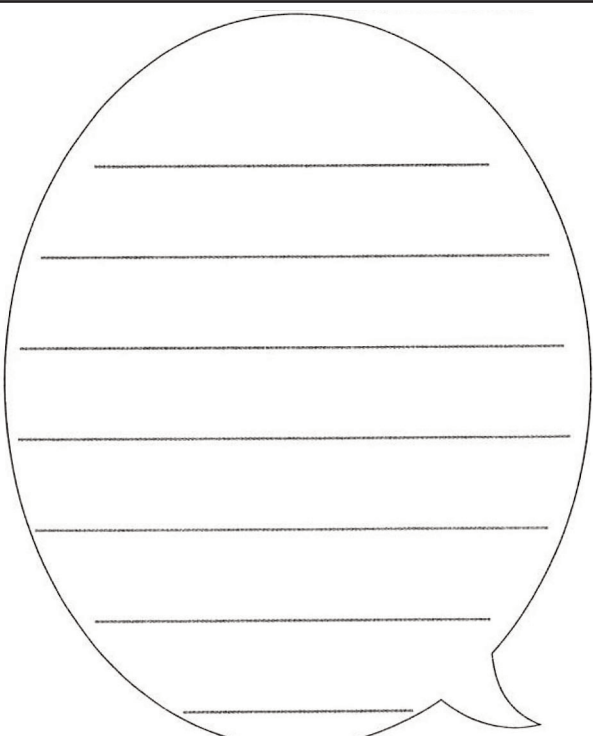
		t	h			
		t	h			
		t	h			
		t	h			
		t	h			
		t	h			
		t	h			

An nathair nach dèanadh siosarnaich

Sgil: A’ litreachadh fhacal mun stòraidh anns a bheil am fuaim à; facail leis a’ phàtran ath annta

Ainm:

Dèan dealbhan de na caractaran agus sgrìobh anns na builgeanan-còmhraidh dè bha na caractaran ag ràdh ri Snàgag.

 Snàgag agus na nathraichean eile	 Snàgag agus na fionnain-feòir
 Snàgag agus na muile-mhàgagan	 Na beathaichean uile còmhla.

An nathair nach dèanadh siosarnaich

Sgil: A' cuimhneachadh air còmhradh eadar caractaran às an stòraidh

Ainm:

Tagh facal, no facail, airson na seantansan a cheangal ri cheile.

1. Tha fios againn uile gun dèan nathair siosarnaich. Bha nathair ann aon uair nach b’ urrainn siosarnaich.

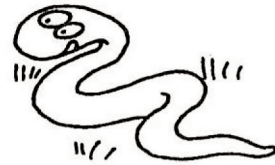
2. Cha robh i a’ dèanamh fuaime sam bith. Cha chluinneadh beathaichean eile i a’ tighinn.

3. Bha Snàgag airson faighinn a-mach dè bha na beathaichean eile ag ràdh. Shnàgail i tron fheur gus an cluinneadh i iad na b’ fheàrr.

4. Cha chuala na fionnain-feòir Snàgag a’ tighinn. Cha do rinn i bìog fuaime.

5. Dh’fheuch agus dh’fheuch i ri seinn. Cha do rinn sin feum sam bith. Bha i cho tùrsach.

6. Aon latha lorg Snàgag rudeigin annasach air an rathad. Chuir i a h-earball na bhroinn. Rinn e fuaime glagail.

An nathair nach dèanadh siosarnaich

Sgil: A’ cleachdadh naisgearan freagarrach

Ainm:

Cunntas air an leabhar.

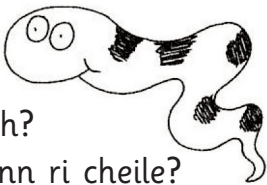
Tìotal
Ùghdar
Prìomh characteran

An stòraidh: (cunntas goirid ach san òrdugh cheart)
.....
.....
.....
.....

Beachdan

Am plota:

A bheil e inntinneach? A bheil e coltach ri rud a thachradh?
An do chòrd e riut leughadh mu bheathaichean a’ bruidhinn ri cheile?
.....
.....
.....
.....

Caractaran: A bheil iad coltach ri creutairean fìor? An toigh leat iad no nach toigh?
Carson?
.....
.....
.....
.....

Cànan: An do chòrd an cànan agus na facail ùra riut? An robh iad math airson
an stòraidh innse?
.....
.....
.....
.....

An nathair nach dèanadh siosarnaich

Sgil: A’ dèanamh aithisg air leabhar sìmplidh

Ainm:

A' MEASADH FHACAL

Facal	Aithnichidh san teacs	Aithnichidh leis fhèin	Sgrìobhaidh gun a bhith ga fhaicinn
b' urrainn			
bàgail			
bhios			
bìog			
chèile			
chluinneadh			
chuireadh			
clisgeadh			
cluinnidh			
dèan			
dh'fheuch			
dh'fhuireach			
dhomh			
dhuinn			
gun fhios			
rachadh			
ri chèile			
tigeadh			
tron			
Facail cuspair			
beathaichean			

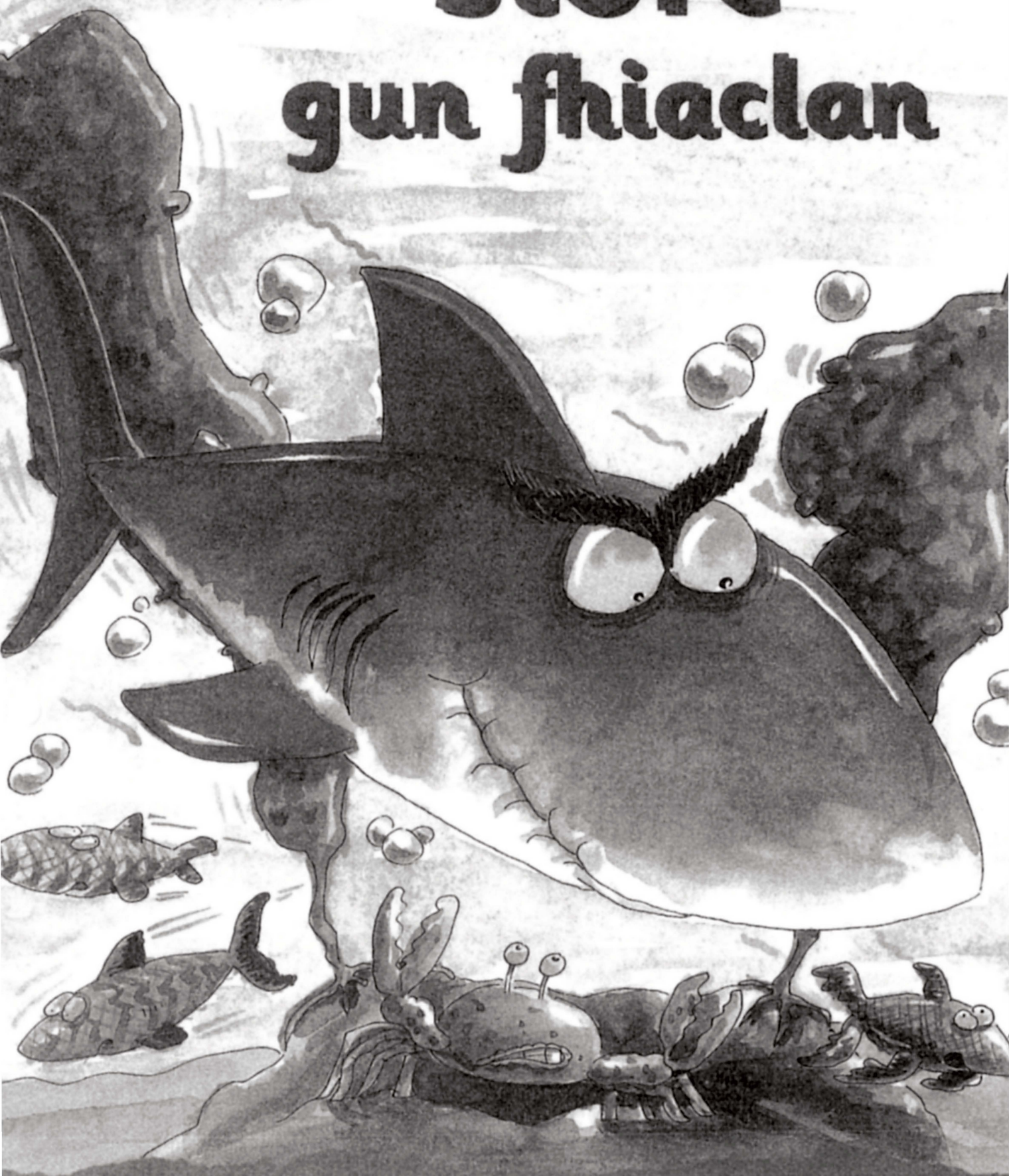
Ainm:

clisgeadh			
eagal			
fheur			
fionnan-feòir			
fuaim			
muile-mhàgagan			
nathair			
nathraichean			
siosarnaich			
tùrsach			

An nathair nach dèanadh siosarnaich

Saoghal bheathaichean
Ìre 8

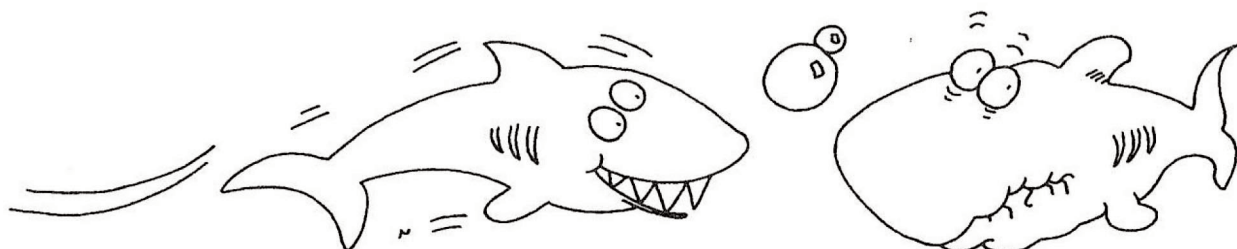
An siorc gun fhiacalan

Shoo Rayner

Ainm:

Cuir an stòraidh an òrdugh.

1 Bu toigh le Pronnadair a bhith ag ithe rudan a dhèanadh BRAG.

Nuair a chunnaic na siorcan eile nach robh fiaclan ann am Pronnadair, bha iad a' magadh air.

Chunnaic aon siorc cho brònach 's a bha Pronnadair. "Tha fios agam dè nì sinn," ars an siorc agus shnàmh e air falbh cho luath 's a b' urrainn dha.

Aon latha dh'fheuch Pronnadair ri turtair mòr ithe.

Bha Pronnadair uabhasach brònach. Cha robh eagal air creutair sam bith roimhe.

Bha slige an turtair cho cruaidh is gun do thuit fiaclan Phronnadair às.

Choisich am partan suas gu Pronnadair agus thug e sgailc mun t-sròin dha.

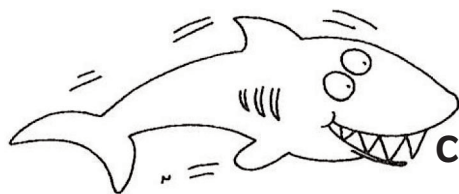
An-ath-latha thug an siorc seata fhiaclan ùra air an dèanamh le sligean dha Pronnadair.

An siorc gun fhiaclan

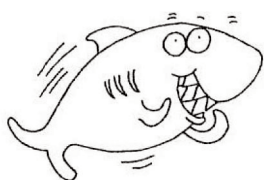
Ainm:

Cuir tiog anns a' bhogsa cheart.

**Ceart Ceàrr Chan eil e
ag innse**

1. Bu toigh le Pronnadair a bhith ag ithe rudan a dhèanadh BRAG.	☐	☐	☐
2. Aon latha dh'ith Pronnadair turtair mòr.	☐	☐	☐
3. Bha slige an turtair cho cruaidh is gun do thuit fiaclan Phronnadair às.	☐	☐	☐
4. Dh'itheadh Pronnadair rud sam bith nach robh seachad air 8 puinnnd de chuideam.	☐	☐	☐
5. Ged a chaill Pronnadair na fiaclan bha eagal air a h-uile creutair roimhe.	☐	☐	☐
6. Bha na siorcan eile ag èigheach ainmean air Pronnadair.	☐	☐	☐
7. "Tha eagal uabhasach orm romhad," ars am partan.	☐	☐	☐
8. Thug an giomach sgailc mun t-sròin dha Pronnadair.	☐	☐	☐
9. Nuair a chunnaic na siorcan eile Pronnadair cho brònach bha iad toilichte.	☐	☐	☐
10. Bha truas aig aon siorc ri Pronnadair agus rinn e fiaclan ùra dha le sligean.	☐	☐	☐
11. Cha robh na fiaclan ùra math airson rudan a phronnadh.	☐	☐	☐

An siorc gun fhiaclan

Sgil: A' cuimhneachadh air an stòraidh

Ainm:

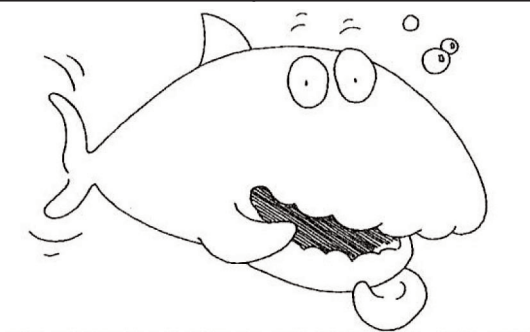
Cuir stràc dhearg fo gach ainmear agus stràc bhuidhe fo gach gnìomhair.

- 1. Bhiodh e ag ithe rudan le slige chruaidh a dhèanadh BRAG.
- 2. Mus do chaill Pronnadair na fياclan bha eagal aig na creutairean eile uile roimhe.
- 3. Ach aon latha thachair rudeigin dha.
- 4. Thug Pronnadair grèim à turtair agus thuit na fياclan uile às.
- 5. Cha b’ urrainn dha creutairean le slige chruaidh ithe an dèidh sin agus cha robh eagal sam bith aig na creutairean mara roimhe.
- 6. Bha na siorcan eile a’ magadh air agus a’ snàmh timcheall air.

Bha slige chruaidh air turtair ach tha cuid de chreutairean mara bog. Cuir na creutairean mara seo sa cholbh cheart. Lorg dealbhan dhiubh seo ann an leabhar agus leugh beagan mu fheadhainn dhiubh.

partan	muir-tèachd	giobnach	ochd-chasach
spong	biorach	easgann	crùbag
giomach	siorc/cearban	rionnach	srùban

cruaidh	bog

An siorc gun fياclan

Sgil: Buadhairean agus gnìomhairean; a’ lorg fiosrachadh simplidh mu bheathaichean mara (Faic Fiosrachadh Fìor SW6 agus Saoghal Bheathaichean SW5)

Ainm:

Ceangail na seantansan còmhla le facal, no facail, freagarrach.

1. Bha na creutairean mara eile a’ snàmh timcheall air.
Bha iad ag ràdh, “Seall an siorc ud gun fhiaclan.”
2. An toiseach chunnaic Pronnadair partan. Dh’èigh e ris.
3. “Chan eil eagal sam bith orm romhad. Chan eil fياclan annad,” ars am partan.
4. Thug partan sgailc dha mun t-sròin. Shnàmh Pronnadair air falbh.
5. Cha robh eagal aig creutair sam bith roimhe. Cha b’ urrainn dha rudan a bu toigh leis ithe.
6. Sguir na siorcan eile a mhagadh air. Chunnaic iad cho brònach ’s a bha Pronnadair.
7. Bha Pronnadair uabhasach toilichte.
Thug siorc eile preusant de dh’fhiaclan ùra dha.
8. Bha na fياclan ùr.
Cha robh iad cho math ri na fياclan a bha aig Pronnadair an toiseach.
9. Chunnaic na creutairean mara na fياclan mòra ùra.
Theich iad air falbh.

An siorc gun fhiaclan

Sgil: A’ ceangal sheantansan le naisgear freagarrach

Ainm:

A' MEASADH FHACAL

Facal	Aithnichidh san teacs	Aithnichidh leis fhèin	Sgrìobhaidh gun a bhith ga fhaicinn
againn			
annam			
anntasan			
brodadh			
cagnadh			
chaill			
chan itheadh			
choreigin			
cruaidh			
dh'fhalaich			
dh'itheadh			
dhaibh			
farsaing			
fhearg			
fheàrr			
magadh			
phronnadh			
roimhe			
romhad			
sealltainn			
thachair			

Ainm:

timcheall			
Facail cuspair			
brod-iasg			
creutair			
fhiacail			
fhiaclan			
fiaclan			
giomach			
ladhar			
muir-tèachd			
partan			
sgailc			
shlige			
siorc			
spongan			
turtair			

Heinemann Storyworlds

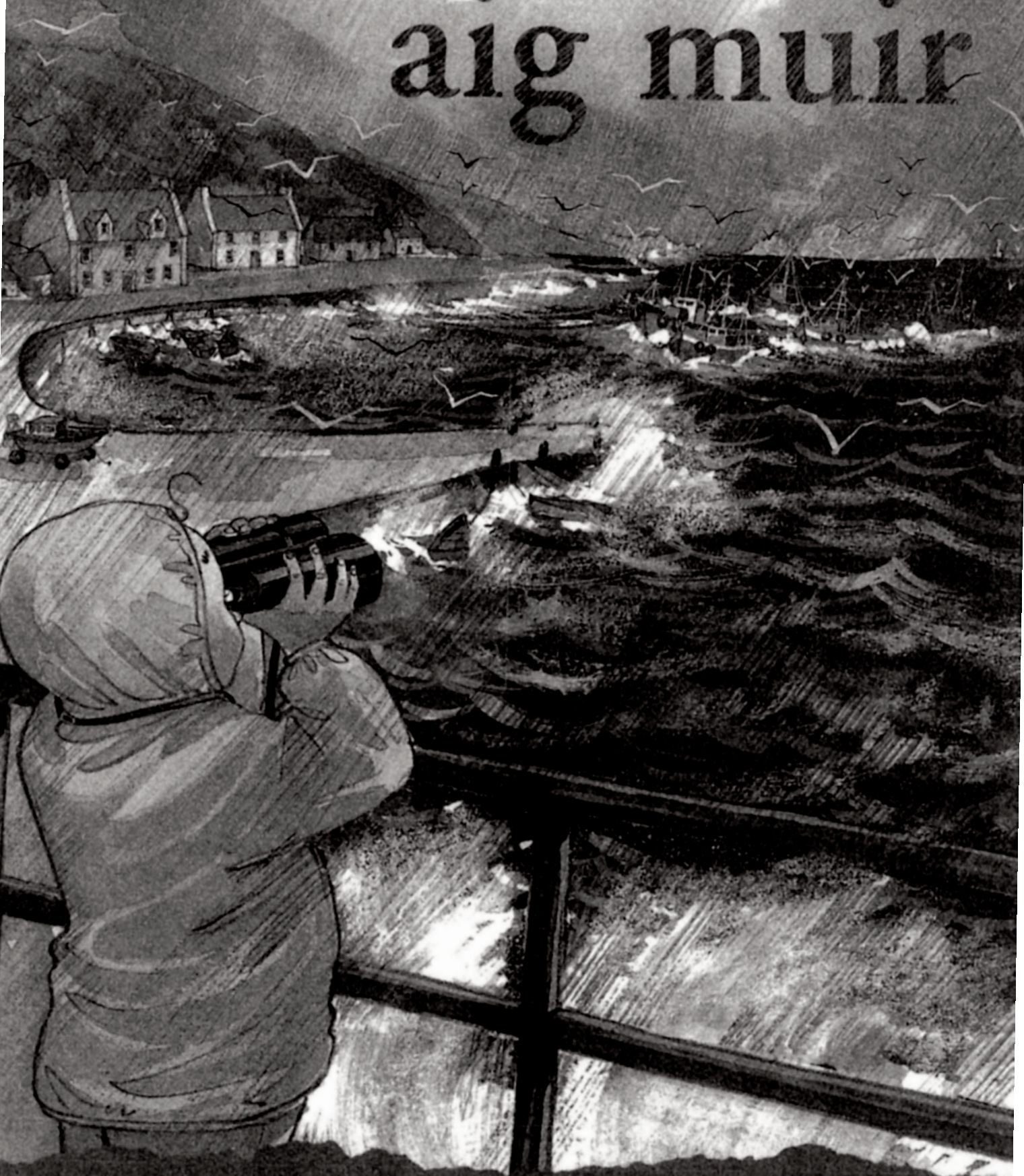
Ìre 8

Ar Saoghal

Ar Saoghal
Ìre 8

Sàbhaladh aig muir

Jill Atkins • Shelagh McNicholas

Ainm:

**Cuir an stòraidh an òrdugh le bhith a' cur àireamh
ri taobh gach seantans.**

1. Aon latha chaidh Alison agus a seanair a choimhead air na bàtaichean-iasgaich. Chuala Alison dithis iasgairean a' bruidhinn.

_____ Choimhead Alison leis a' phrosbaig. "Seanair," dh'èigh i, "Tha a' ghaoth a' siabadh bàta gu sgeir."

_____ Chunnaic Alison am bàta-teasairginn a' dol a-mach a chuideachadh a' bhàt'-iasgaich.

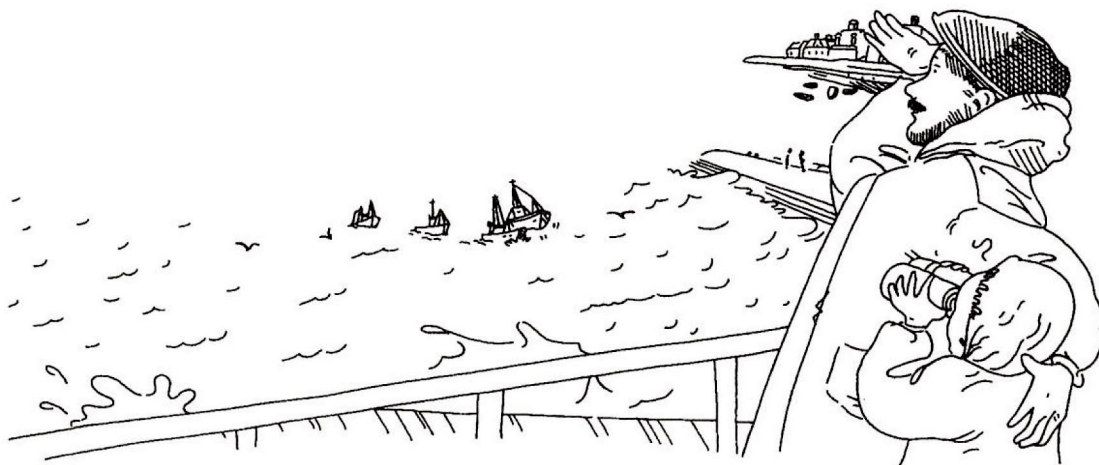
_____ "Tha na stuaghan a' fàs nas motha agus nas miosa," thuirt aon iasgair, "agus tha bàta Thòmais gun tighinn."

_____ "Tha mi airson taing a thoirt dhut oir bha Dadaidh air a' bhàt'-iasgaich sin," thuirt Seumas.

_____ "Feumaidh sinn fios a chur air a' bhàta-teasairginn," thuirt Seanair.

_____ Ruith Alison agus dh'fhòn i na maoir-cladaich agus dh'inns i dhaibh mun bhàta."

_____ Nuair a thill Alison dhachaigh chaidh i a shealltainn air Seumas

Sàbhaladh aig muir

Ainm:

Ann an èiginn.

Tha an t-side a' fàs dona agus bhris einnsean a' bhat'-iasgaich. Smaoinich air mar a bha na h-iasgairean a' faireachdainn.

Saoil dè bha iad ag ràdh ri chèile?

An sin chunnaic iad am bàta-teasairginn a' tighinn thuca tro na stuaghan. Dè bha iad a' smaoineachadh an uair sin?

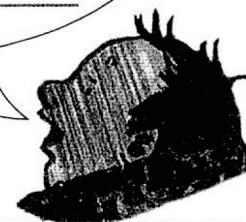

Mu dheireadh bha iad sàbhailte air a' bhàta-teasairginn agus am bàt'-iasgaich a' briseadh air na creagan.

Ciamar a bha iad a' faireachdainn an uair sin?

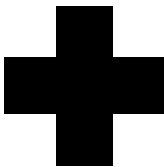
Sàbhaladh aig muir

Sgil: A' cur an cèill faireachdainnean

Ainm:

Dè dhèanadh tu ann an èiginn?

Leig ort gun do thachair tubaist faisg air an taigh agad fhèin.
Inns dè an tubaist a bha ann.
An robh fios agad cò chuidicheadh sibh?
Sgrìobh, ann an òrdugh, na rudan a rinn thu airson cuideachadh ceart fhaighinn.

1. _____

2. _____

3. _____

4. _____

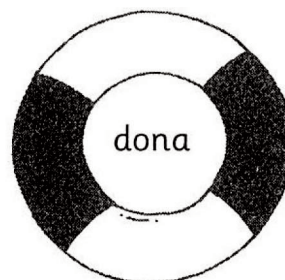
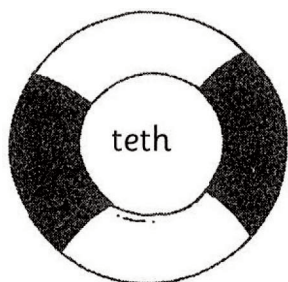

999

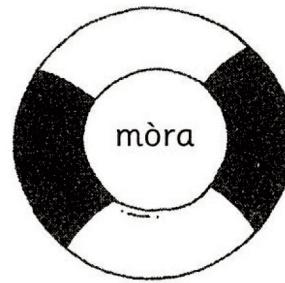
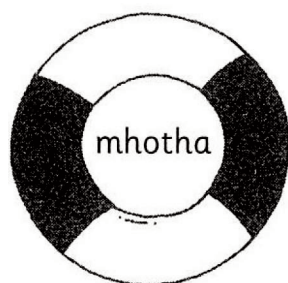

Ainm:

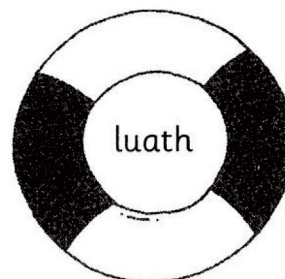
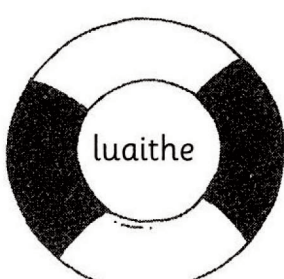
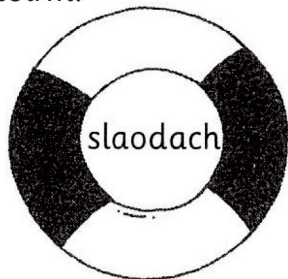
**Leugh na seantansan agus tagh am buadhair
ceart airson gach beàrn .**

1. Bha an t-sìde _____ sa mhadainn ach dh'fhàs i na bu _____ feasgar.

2. Bha stuaghan _____ ann agus bha iad a' fàs na bu _____ leis an stoirm.

3. Cha b' urrainn Seanair ruith _____ ach ruith Alison na bu _____ .

**Leugh an teacs agus cuir stràc dhearg fo gach ainmear agus stràc
bhuidhe fo gach gnìomhair.**

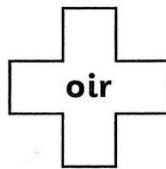
1. Thill Alison gu Seanair.
2. Choimead i tron phrosbaig.
3. Chunnaic i am bàta-teasairginn a' ruighinn a' bhàt'-iasgaich.
4. An dèidh sin chunnaic i sgioba a' bhàta-teasairginn a' cuideachadh nan iasgair far a' bhàta. Thionndaidh am bàta-teasairginn mu chuairt an uair sin agus thill i tro na stuaghan chun a' chidhe. Mionaidean an dèidh sin thog a' mhuir mhòr am bàt'-iasgaich agus bhuail i le BRAG air na creagan.

Sàbhaladh aig muir

Sgil: Buadhairean, ainmearan agus gnìomhairean

Ainm:

Tagh facal, no facail, airson na seantansan a cheangal ri chèile.

1. Bha na h-iasgairean a' togail nam bogsaichean èisg chun a' chidhe.
Bha a' chiad bhàt'-iasgaich aig a' chidhe.

2. Bha Seanair ag iarraidh sgadan ùr.
Cha bu toigh le Alison sgadan ged-tà.

3. Sheall Alison a-mach gu muir.
Chunnaic i rudeigin faisg air an sgeir.

4. Chunnaic Alison am bàta-teasairginn a' falbh a-mach.
Cha chòrdadh e rithe a dhol a-mach gu muir anns an stoirm.

5. Bha na h-iasgairean taingeil faighinn far a' bhàt'-iasgaich.
Chuala iad brag air na creagan.

6. Bha na h-iasgairean a-nis sàbhailte air a' chidhe.
Bha iad fliuch, fuar agus acrach.

Sàbhaladh aig muir

Sgil: A' ceangal sheantansan

Ainm:

A' MEASADH FHACAL

Facal	Aithnichidh san teacs	Aithnichidh leis fhèin	Sgrìobhaidh gun a bhith ga fhaicinn
àird			
an-ath-dhoras			
bhiodh			
ceannaich			
chiad			
chidhe			
dh'fhuireach			
dhaibh			
dhòmhsa			
dhut			
faiceadh			
faicinn			
fhaicinn			
fosgladh			
fuireach			
luaithe			
miosa			
ruig			
ruighinn			
seallaibh			
shealltainn			

Ainm:

siabadh			
tighinn			
tioram			
trobhadaibh			
Facail cuspair			
a' chiad			
an t-uisge			
aodach			
bàta-teasairginn			
bhogsaichean			
blàths			
dithis			
iasgair			
maoir-cladaich			
poca			
prosbaig			
sgadan			
stuaghan			
tioram			

Ar Saoghal
Ìre 8

An crodh Gaidhealach

Jill Atkins • Shelaah McNicholas

Ainm:

Freagair na ceistean ann an seantansan nad leabhar-sgrìobhaidh.

1. Dè bha na balaich a' dèanamh nuair a chunnaic Alison iad? (td 3)

2. Dè rinn Alison cho luath 's a ghabh i a biadh? (td 6)

3. Carson nach robh Alison airson a dhol cuairt còmhla ri a caraid? (td 6)

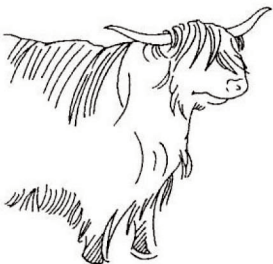
4. Dè an rud a chuir iongnadh orra nuair a bha iad a' coiseachd suas an rathad?
(td 7) _____
5. Ciamar a bha Alison a' smaoineachadh a thachair siud? (td 7)

6. Dè thuirt Seumas a dhèanadh iad? (td 8)

7. Carson nach robh Alison airson fuireach leatha fhèin aig a' chrodh? (td 8)

8. Ciamar a tha fios againn nach robh An crodh Gàidhealach ud fiadhaich?
(td 10 & 11) _____
9. Ciamar a thug Alison air a' chrodh a dhol air ais dhan phàirc? (td 13)

10. Saoil ciamar a bha Alison a' faireachdainn mu bheathaichean mòra às dèidh
seo? _____

An crodh Gàidhealach

Ainm:

Cuir na facail a tha dhìth anns na beàrnan.

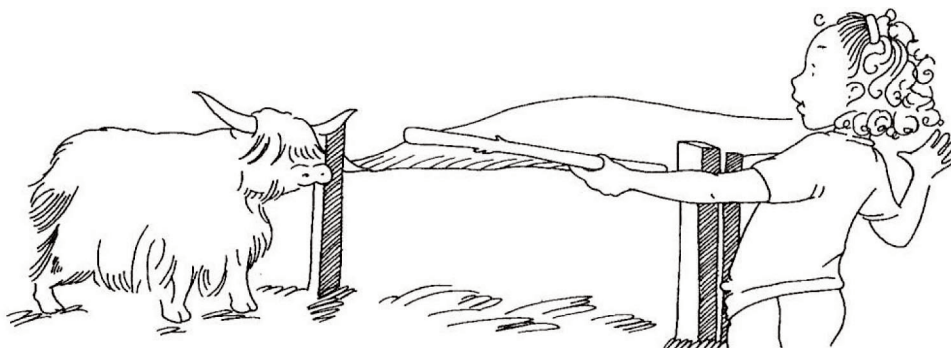
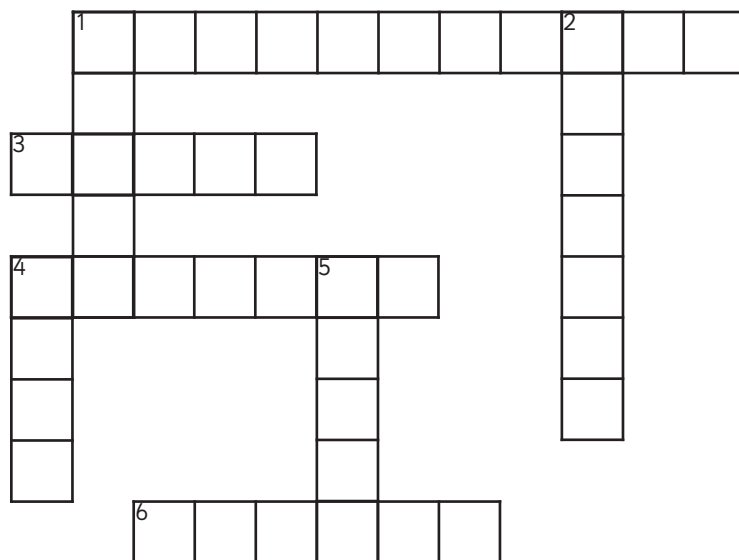
Tarsainn:

1. 'S e crodh _____ a bha sa phàirc.
3. Bha _____ air Alison ron chrodh.
4. Chunnaic i na _____ ri taobh a' gheata.
6. Chunnaic Alison bò air an _____.

Sìos :

1. Dh'fhàg na balaich an _____ fosgailte.
2. Tha dà _____ mhòr air crodh Gàidhealach.
4. Lorg Alison _____ agus mhaoidh i e air a' bhoin.
5. 'S toigh le Alison an _____ a-nis.

A-nis cuir crìoch air a' chliath-fhacal.

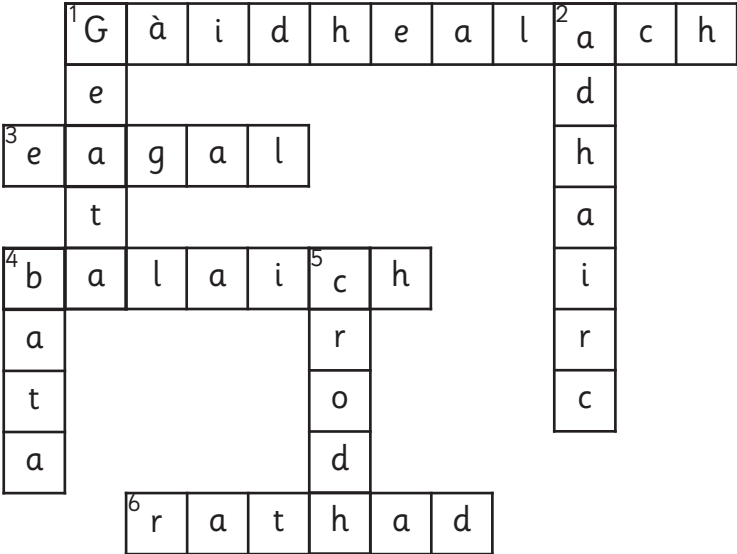

An crodh Gàidhealach

Sgil: A' lìonadh bheàrnan; cliath fhacal

Ainm:

Fuasgladh:

An crodh Gàidhealach

Ainm:

**Cuir an stòraidh an òrdugh le bhith
a' cur àireamh ri taobh gach seantans.**

1. Latha bha siud choimhead Alison a-mach air an uinneig. Chunnaic i crodh Gàidhealach anns a' phàirc.

___ Nuair a bha Seumas agus Alison a' coiseachd suas an rathad chunnaic iad bò air an rathad.

___ Thill i an crodh uile air ais dhan phàirc.

___ Dh'inns an tuathanach dha Granaidh mar a chuir Alison an crodh uile air ais dhan phàirc.

___ “Thalla!” thuirt Alison rithe, agus i a' crathadh a' bhata. “Mò,” thuirt a' bhò, agus thionndaidh i mu chuairt agus air ais dhan phàirc.

___ Ruith Seumas a dh'iarraidh an tuathanaich. “Tha eagal orm ron chrodh!” dh'èigh Alison. Ach cha chuala Seumas i.

___ Cho luath 's a ghabh Alison a biadh chaidh i a-null gu taigh Sheumais.

___ “Ciamar a fhuair thusa a-mach?” thuirt Seumas.

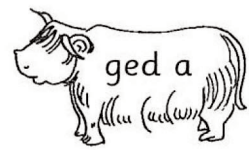
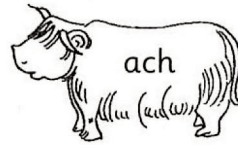
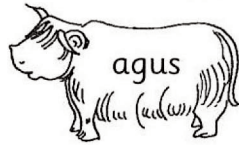
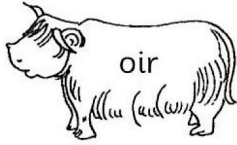
___ Choimhead Alison ris a' bhoin agus choimhead a' bhò ri Alison. An sin chunnaic i bata air an talamh. Mhaoidh i am bata air a' bhoin. Cha do ghluais a' bhò.

An crodh Gàidhealach

Sgil: A' cur stòraidh an òrdugh

Ainm:

**Tagh facal, no facail, freagarrach airson na seantansan
a cheangal ri cheile.**

1. Bha Alison a' coimhead a-mach air an uinneig.
Chunnaic i crodh anns a' phàirc.

2. Choisich Alison còmhla ri Seumas sìos an rathad.
Bha eagal aice ron chrodh Ghàidhealach.

3. "Tha eagal orm on chrodh!" dh'èigh Alison.
Cha chuala Seumas i.

4. Bha an crodh air an rathad.
Fhuair iad a-mach às a' phàirc.

5. Thèid mise a dh'iarraidh an tuathanaich.
Cuidichidh sinn e a' cur a' chruidh air ais dhan phàirc.
Fuirich thusa an sin an-dràsta.

An crodh Gàidhealach

Sgil: A' ceangal sheantansan goirid

Ainm:

Beathaichean is an coltas

Dèanaibh còmhraidh air mar a tha coltas a' toirt beachd dhuinn air creutair.

Dèan liosta de na rudan mun bhò Ghàidhealach a chuireadh eagal ort.

1. _____
2. _____
3. _____

Ann am faclair lorg na h-ainmearan seo airson còta bheathaichean:

gaoisid
fionnadh
bian
seiche

Nis lorg na buadhairean seo: gu h-ìosal

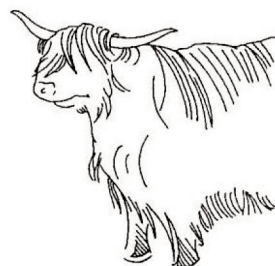
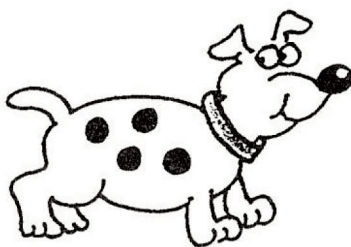
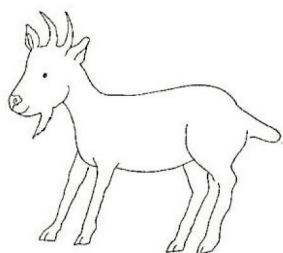
giobach
molach
peallach
robach

Sgrìobh trì seantansan a' sealltainn dè na beathaichean dham biodh na facail gu h-àrd freagarrach.

1. _____

2. _____

3. _____

An crodh Gàidhealach

Sgil: Ainmean airson còmhach bheathaichean agus buadhairean a thèid còmhla riutha

Ainm:

A' MEASADH FHACAL

Facal	Aithnichidh san teacs	Aithnichidh leis fhèin	Sgrìobhaidh gun a bhith ga fhaicinn
a dh'innse			
bhruidhinn			
cha tèid			
chreid			
crathadh			
dh'fhaighnich			
dh'fhuireach			
dha-rìribh			
dhìochuimhnich			
dhòirt			
dhùnadh			
fheàrr			
ghabhas			
ghluais			
innsidh			
leig			
oirbh			
romhpa			
uiread			
Facail cuspair			
a' bhò			

Ainm:

a' gheata			
a' phàirc			
adhaircean			
aire			
bhiadh			
crodh			
Gàidhealach			
geata			
giobach			
staidhre			
talamh			
tuathanach			

Ar Saoghal
Ìre 8

Air chall sa cheò

Jill Atkins • Shelaagh McNicholas

Ainm:

Leugh na seantansan agus cuir cearcall mun fhreagairt cheart.

1. A h-uile samhradh bha Alison a’ dol a dh’Alba a dh’fhuireach còmhla ri a seanair, a seanmhair agus a co-oghaichean.

CeartCeàrrChan eil e ag innse
2. Dh’fhalbh Alison, Granaidh, Seumas agus an cù cuairt.

CeartCeàrrChan eil e ag innse
3. Bha Alison a’ faicinn tuill fad na slighe suas taobh na beinne.

CeartCeàrrChan eil e ag innse
4. Ruith Alison agus Seumas air thoiseach suas a’ bheinn.

CeartCeàrrChan eil e ag innse
5. Chan fhaodadh iad stad airson deoch airson cairteal na h-uarach.

CeartCeàrrChan eil e ag innse
6. Aig a’ mhullach bha iad a’ faicinn bheanntan àrda, fada air falbh.

CeartCeàrrChan eil e ag innse
7. Sheas Granaidh air a barrall agus thuit i air an rathad.

CeartCeàrrChan eil e ag innse
8. Dh’èigh iad airson cuideachadh ach cha chuala duine iad.

CeartCeàrrChan eil e ag innse
9. Thàinig am boireannach leis an ad bhuidhe gan cuideachadh.

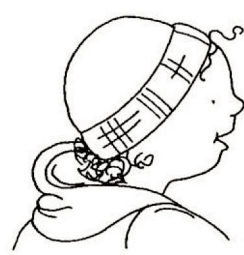
CeartCeàrrChan eil e ag innse

Air chall sa cheò

Sgil: A’ cuimhneachadh air an stòraidh

Ainm:

Lorg na fuaimean ceart airson na beàrnan a lìonadh agus cuir crìoch air na facail.

uai

c_____rt

b_____dhe

br_____dhinn

ui

f_____m

cr_____dh

r_____th

Cuir na facail dha na bogsaichean ceart.

uai	ui

Lorg na fuaimean ceart dha na facail.

ach

each

idh

aidh

mull_____

boireann_____

uabhas_____

cuid_____adh

cuir_____

iarr_____

feum_____

Air chall sa cheò

Sgil: Fuaimean ann am facail san stòraidh

Ainm:

Cuir am puingeachadh ceart dhan teacs.

**Cuimhnich air litrichean mòra, stad-phuingean, comharran-ceiste
clisg-phuingean agus stràcan.**

1. aon latha chaidh granaidh agus alison dhan bheinn “an tig thu comhla rinn ” thuirt alison ri seumas
2. thug alison leatha fideag bheag na pocaid “carson a tha thu a’ toirt leat na fideig sin ” dh’fhaighnich granaidh
3. “sguir dhen sin sa mhionaid ” thuirt granaidh ri alison an uair sin stad iad a bhruidhinn ri boireannach
4. “am faod sinn stad airson deoch a-nis ” dh’fhaighnich a chlann “tha am pathadh oirnn”
5. thuirt am boireannach sin gun robh i gle eolach air a’ bheinn chuidich i iad a’ toirt granaidh sìos a’ bheinn
6. “ciamar a lorg sibh sinn ” thuirt granaidh “chuala mi an fhideag,” thuirt am boireannach
7. “’s e fuaimean gle chruaidh a th’ aig an fhideig,” thuirt am boireannach “o sguir sguir, thuirt iad uile ”

Air chall sa cheò

Ainm:

Tha buadhair còmhla ri ainmear ag innse dhuinn cò ris a tha an rud a tha air ainmeachadh coltach.

Mar eisimpleir: latha fliuch, còta ruadh, bàta beag.

Nis seall air na h-ainmearan gu h-ìosal agus tagh buadhair freagarrach às a' bhogsa, airson gach fear.

goirt

àrda

bhuidhe goirt cruaidh àrda dorch

fliuch

brèagha fliuch ghoirt chas

samhradh _____

latha _____

beinn _____

beanntan _____

Lorg buadhairean eile a thèid còmhla ri cuid de na h-ainmearan sin agus sgrìobh an t-ainmear agus am buadhair còmhla.

2. _____

4. _____

Nis dèan rann leis na h-ainmearan agus na buadhairean.

Air chall sa cheò

Sgil: Buadhairean agus ainmearan às an stòraidh

Ainm:

A' MEASADH FHACAL

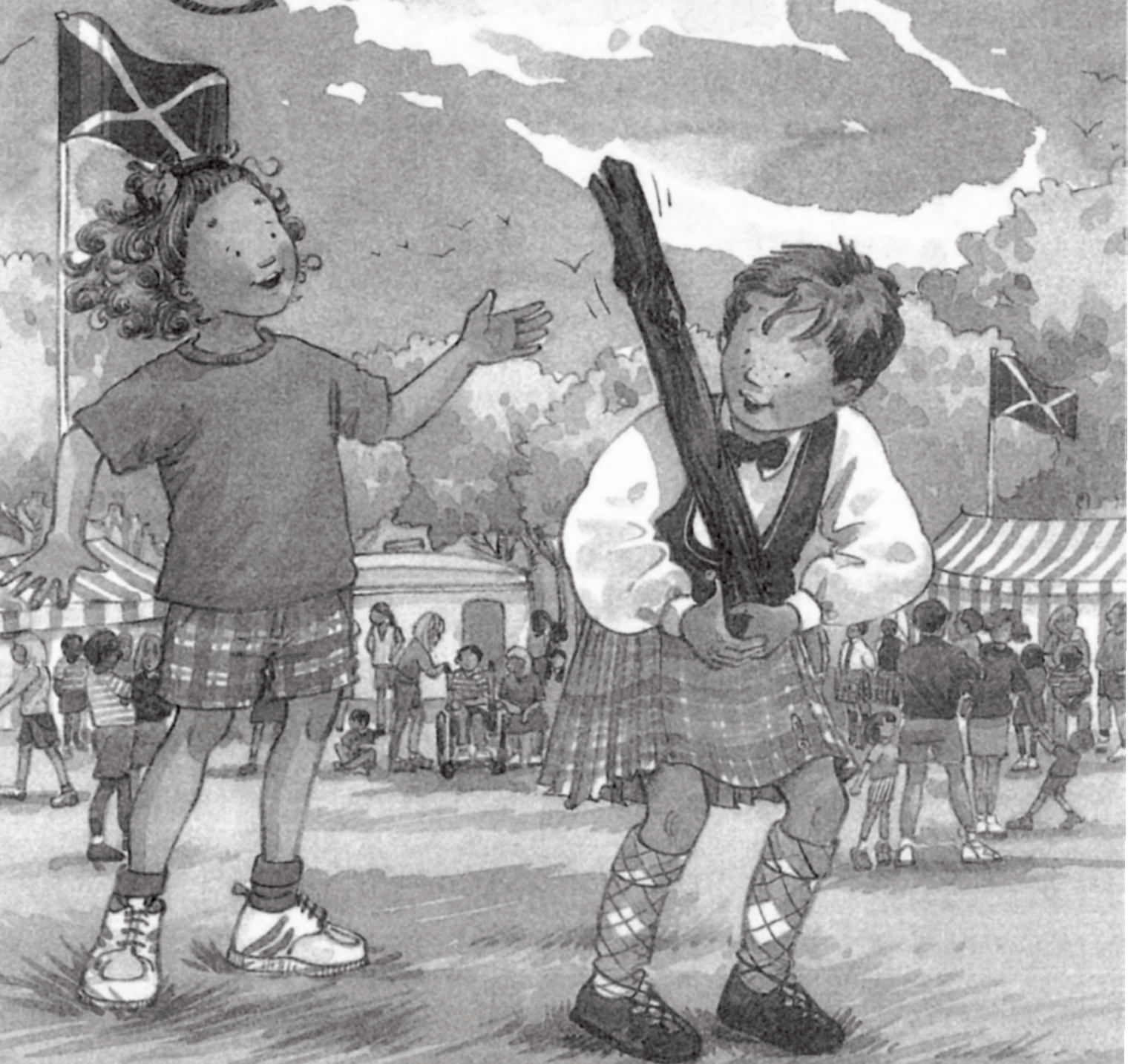
Facal	Aithnichidh san teacs	Aithnichidh leis fhèin	Sgrìobhaidh gun a bhith ga fhaicinn
bhruidhinn			
chruidh			
chruidhe			
chuart			
cromadh			
cruaidh			
dèanaibh			
dearbh			
dh'fhalbh			
dh'fheuchas			
dhaibh			
dheireadh			
eòlach			
ghoirtich			
greis			
sguir			
leanaibh			
leantainn			
leibh			
riutha			
ruigeas			

Ainm:

shèid			
thachair			
thèid			
thoiseach			
tilleadh			
Facail cuspair			
adhbrann			
beinne			
bheanntan			
bheinn			
boireannach			
càirn			
ceò			
deoch			
dhùirn			
fideag			
mullach			
sgòthan			

Ar Saoghal
Ìre 8

Na Geamaichean

Jill Atkins • Shelagh McNicholas

Ainm:

Leugh na seantansan agus cuir cearcall mun fhreagairt cheart.

1. Bhiodh Alison a' dol a dh'Alba a h-uile samhradh.	Ceart Ceàrr Chan eil e ag innse
2. Bu toigh le Seumas dannsa còmhla ri Laura.	Ceart Ceàrr Chan eil e ag innse
3. Thuirt Alison gun sadadh ise an t-òrd.	Ceart Ceàrr Chan eil e ag innse
4. Bha caraid Seanair a' cur car dhen chabar.	Ceart Ceàrr Chan eil e ag innse
5. Thuirt Laura ri Seumas, "Tha mi nas treasa na thu."	Ceart Ceàrr Chan eil e ag innse
6. Ghoirtich Laura a cas nuair a thuit i.	Ceart Ceàrr Chan eil e ag innse
7. Thuirt caraid Seanair gun robh an cabar aotrom.	Ceart Ceàrr Chan eil e ag innse
8. Bha Seanair math air "slaod an ròp".	Ceart Ceàrr Chan eil e ag innse
9. Bha Alison agus Seumas air an aon cheann dhen ròp.	Ceart Ceàrr Chan eil e ag innse
10. Dh'iarr Seumas air Laura dannsa còmhla ris.	Ceart Ceàrr Chan eil e ag innse
11. Thuirt an tidsear nach robh Alison math air dannsa.	Ceart Ceàrr Chan eil e ag innse
12. Thuirt Laura gun robh Alison math air dannsa.	Ceart Ceàrr Chan eil e ag innse

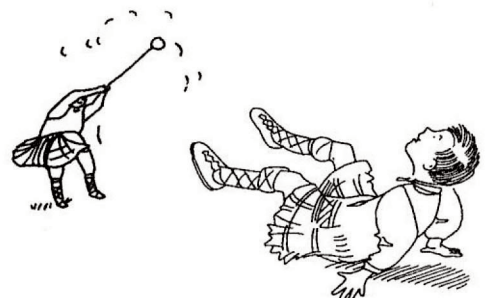
Na Geamaichean

Sgil: A' cuimhneachadh air an stòraidh

Ainm:

Cuir ann am puingeachadh ceart. Cumhnich air litrichean mòra, stad-phuingean, sràcan, asgairean agus cromagan

1. cha robh iad fada gus an do lorg iad Seumas bha e comhla ri nighean le falt fada
2. rinn alison gaire beag ris an nighinn thionndaidh an nighean air falbh cha do rinn ise gaire air ais ri alison
3. chunnaic alison agus seumas torr dhaoine laidir a sadail rudan a putadh agus a slaodadh
4. thuit seumas nuair a bha e a sadail an uird thainig laura a-nall agus thuirt i ris gun robh e gorach
5. chunnt an tidsear aon dha tri agus dh eigh i orra uile slaodadh gu laidir
6. dh eigh laura gun do ghoirtich i a cas agus nach b urrainn dhi coiseachd
7. an uair sin dh fhaighnich seumas dha alison an robh i airson dannsa agus dh fhalbh i comhla ris
8. thainig laura gu alison agus thuirt i rithe gun do dhanns i gle mhath airson a chiad turas

Na Geamaichean

Ainm:

Freagair na ceistean, na do leabhar-sgrìobhaidh, le do bheachdan fhèin mu nàdar Laura, Alison agus Sheumais.

1. Ciamar a bha Alison a' faireachdainn mu Laura nuair a choinnich i rithe?

2. Ciamar a bha Laura a' faireachdainn mu Alison aig toiseach an stòraidh?

3. Dè bha Alison a' smaoineachadh mu Sheumas nuair a chunnaic i e?

4. Dè tha sin ag innse dhut mu nàdar Alison? _____

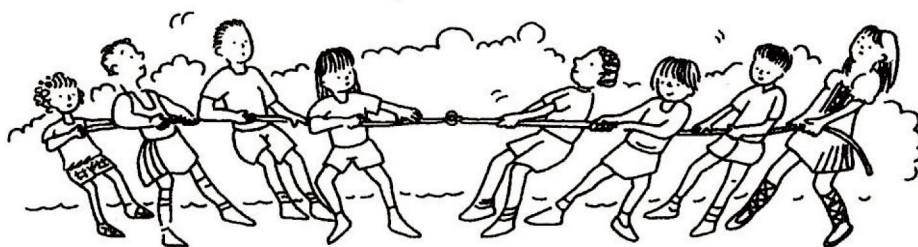
5. Saoil carson a bha Laura a' leantainn Sheumais agus Alison? _____

6. Dè bha Laura a' smaoineachadh agus a' faireachdainn mu Alison agus Seumas a bhith a' feuchainn chleas aig Na Geamaichean? _____

7. Dè an cleas a bha Laura airson fheuchainn gus sealltainn gun robh i na bu treasa na Seumas agus Alison. _____

8. Dè tha thu a' smaoineachadh mu nàdar Laura an seo? _____

9. Dè tha thu a' smaoineachadh a thug air Laura atharrachadh aig deireadh an stòraidh? _____

Na Geamaichean

Sgil: Feartan charactaran às an stòraidh

Ainm:

Samhlaidhean

Thuir Alison gun robh an cabar cho trom ri craobh.
Smaoinich air rudan a tha trom, mar eisimpleir,

clach luaithe ailbhean

Lorg facail samhla eile:

1. Cho làidir ri _____
2. Cho luath ri _____
3. Cho slaodach ri _____
4. Cho aotrom ri _____
5. Cho toilichte ri _____
6. Cho gòrach ri _____
7. Cho dubh ri _____
8. Cho pròiseil ri _____

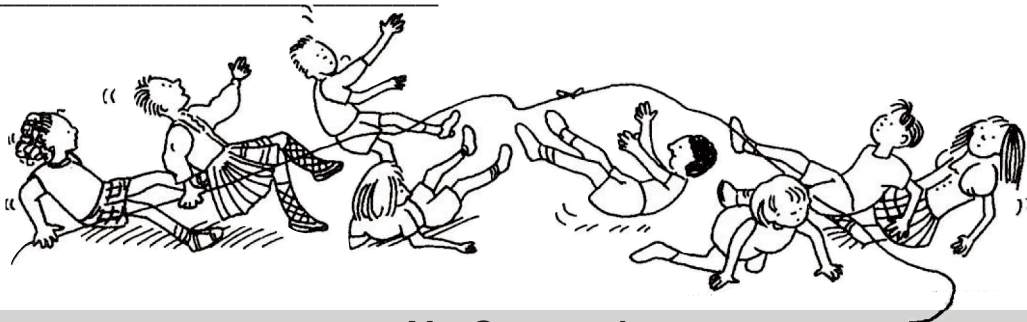
Tagh an gnìomhair freagarrach airson gach cleas.

a' dèanamh
a' slaodadh

a' putadh
a' cur charan

a' sadail
a' seinn (a' cluich)

1. _____ dhen chabar.
2. _____ an ùird.
3. _____ an ròp
4. _____ dannsa Gàidhealach
5. _____ na pìoba
6. _____ na cloiche

Na Geamaichean

Sgil: Facail samhla; gnìomhairean

Ainm:

Tagh am fuaim dà-litreach ceart agus cuir crìoch air na facail.

àì

ao

g _ _ re

cr _ _ bh

l _ _ dir

_ _ trom

f _ _ daidh

p _ _ rc

_ _ n

_ _ rde

sl _ _ d

th _ _ nig

t _ _ bh

g _ _ th

Sgrìobh na facail anns a’ cholbh cheart.

àì	ao

Cuimhnich air an stòraidh agus cuir crìoch air na seantansan le na buadhairean ceart.

1. Tha Laura àrd agus tha Seumas an aon _ _ _ _ _ rithe.
2. “Chan eil thu làidir,” thuirt Laura ri Alison. “Tha mise nas _ _ _ _ _ na thu,” thuirt i.
3. Bha caraid Seanair _ _ _ _ _ air car a chur dhen chabair.
“S e as _ _ _ _ _ a th’ ann,” arsa Seanair.
4. Thuirt Alison gun robh an cabar trom. “Tha e ro _ _ _ _ _ ,” thuirt i.

Na Geamaichean

Sgil: Fuaimean am meadhan facail; eòlas air buadhairean às an stòraidh

Ainm:

A' MEASADH FHACAL

Facal	Aithnichidh san teacs	Aithnichidh leis fhèin	Sgrìobhaidh gun a bhith ga fhaicinn
a' cur car			
as fheàrr			
b' fheàrr			
cha b' fhada			
dannsa			
dh'fheuchainn			
fàgaidh			
falbhadh			
ghoirtich			
gòrach			
leantainn			
putadh			
rithe			
sadail			
sheallas			
shlaod			
slaodadh			
thàinig			
thoiribh			
thòisich			
throm			

Ainm:

treasa			
uabhasach			
Facail cuspair			
a' chlaidheamh			
adhbrann			
cabar			
chabar			
craoibh			
dannsa			
dh'fhuireach			
fhèileadh			
ghasta			
geamaichean			
làidir			
samhradh			
san fhèileadh			

Heinemann Storyworlds

Ìre 8

Saoghal Guanach

Saoghal Guanach
Ìre 8

Ceiteag agus luch a' choimpiutair

Miriam Moss • Peet Ellison

Ainm:

Cuir an stòraidh an òrdugh.

Latha bha siud bha Ceiteag a' cluich gèam-litreachaidh air a' choimpiutair.

_____ 'S e Blip a bh' ann. "Cuidichidh mise thu a' càradh na luch," thuirt e.

_____ Chunnaic Ceiteag lorgan beaga san fheur. 'S e lorgan luch a bh' ann.

_____ Chaidh an sgrion dearg, gorm, an uair sin uaine, agus nochd aodann beag.

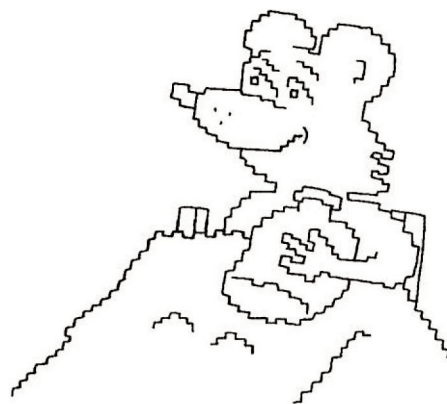
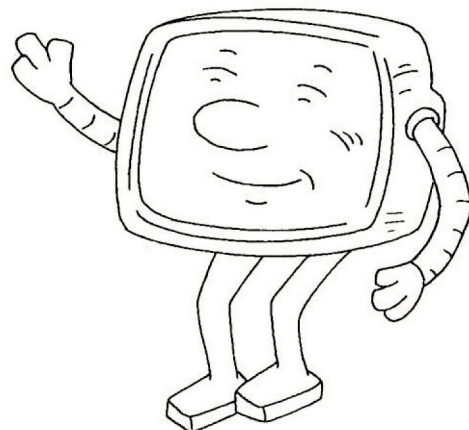
_____ Dh'fheuch Ceiteag ris am facal **bad** a dhèanamh ach rinn an luch **sad**.

_____ "An toiseach feumaidh sinn lorg far a bheil luch a' fuireach," thuirt Blip.

_____ Lean Ceiteag agus Blip na lorgan gu taigh-lucha ri taobh creig.

_____ "Tapadh leat," ars an luch, "A-nis thèid mi air ais a dh'obair."

_____ Thug Ceiteag agus Blip deoch mhath, bhlàth dha Luch.

Ceiteag agus luch a' choimpiutair

Sgil: A' cur stòraidh an òrdugh

Ainm:

Cuir ann am puingeachadh ceart. Cuimhnich air litrichean mòra, stad phuingean, sràcan, asgairean agus cromagan.

latha bha siud bha ceiteag ag obair aig a choimpiutair anns
a chlasrum bha i a cluich geam litrichean agus a deanamh
fhaclan dh iarr blip oirre a dhol cuide ris-san agus gun
cuidicheadh e i dhuin ceiteag a suilean agus nuair a dh
fhosgail i iad bha i am broinn a choimpiutair còmhla ri blip
dh fhosgail doras an sin agus chaidh ceiteag agus blip
a-steach chunnaic iad rathad beag agus lean iad e an sin
thachair iad ri cat thachair iad ri cailleach-oidhche agus
dh fhaighnich iad an robh fios aice far an robh luch a
fuireach thuirt ise nach robh ach gum b fhearr leatha gun
robh thainig iad gu taigh luch agus bha i a-staigh thuirt
i nach robh i gu math oir bha an cnatan oirre chuidich
ceiteag agus blip i agus bha i na b fhearr

Ceiteag agus luch a’ choimpiutair

Ainm:

Cuir na litrichean an òrdugh gus facail a dhèanamh.
Sgrìobh na facail air an loidhne.

ndùi

d

sàiec

c

lsùinea

s

idhèt

t

àigthin

t

èghiri

è

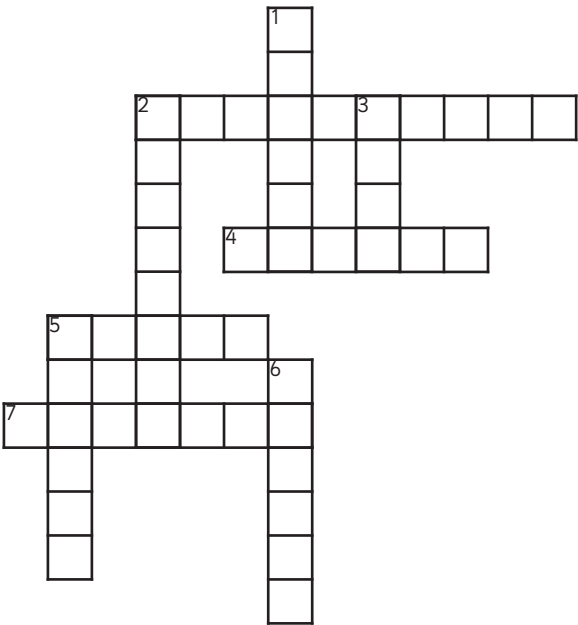
Cuir na facail cheart anns gach bèarn gu h-ìosal.
An uair sin cuir na facail dhan chliath.

Tarsainn

2. Feumaidh mi _____ airson facail a dhèanamh. (10)
4. Bha fuachd air Luch agus bha an _____ oirre. (6)
5. Is e _____ am biadh as fheàrr ri Luch. (5)
7. Bha rathad _____ a’ dol tron choille. (7)

Sìos

1. Chunnaic Ceiteag _____ na luch anns an fheur. (6)
2. Bha luch anns an _____ oir cha robh i gu math. (8)
3. Cleachd a’ chiad ceithir litrichean de dh’ainm Ceiteg. (4)
5. Bha Ceiteag a’ _____ gèam air a’ choimpiutair. (6)
6. Thàinig tòrr dhathan air _____ a’ choimpiutair. (6)

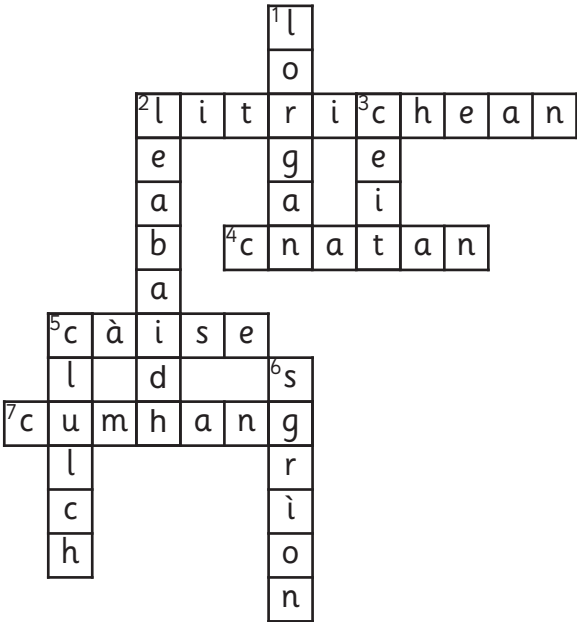

Ceiteag agus luch a’ choimpiutair

Sgil: A’ litreachadh fhacal às an stòraidh; a’ dèanamh cliath-fhacal le facail às an stòraidh

Ainm:

Fuasgladh:

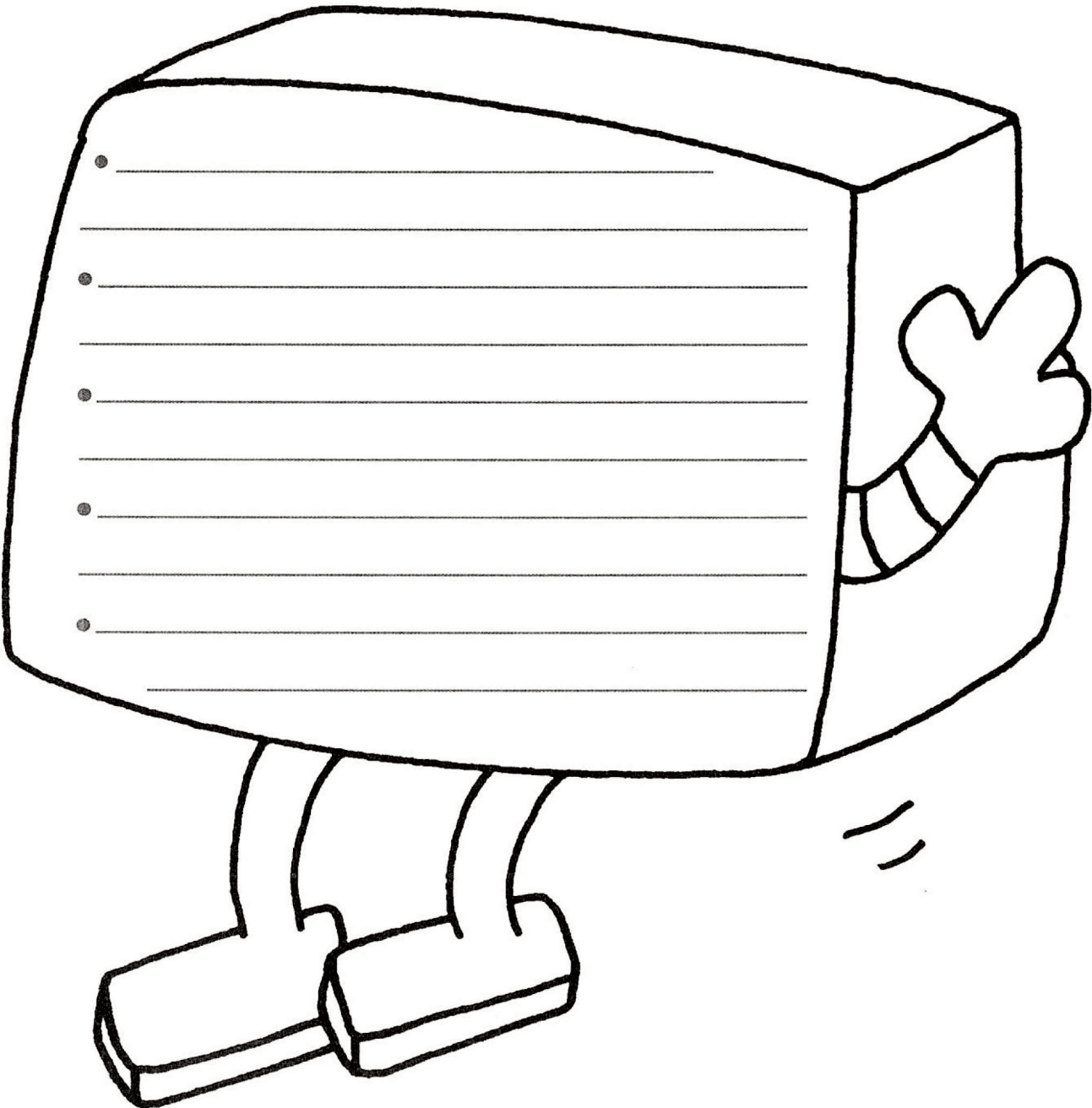
Ainm:

Seall air na roimhearan seo a tha san stòraidh.

suas cnoc tarsainn drochaid a-steach do choille
tron choille sìos cnoc

Smaoinich air facail eile mar sin.

Sgrìobh stiùireadh do Cheiteag airson a toirt gu taigh na Lucha agus air ais dhan chlasrum. Cleachd na facail a tha anns an liosta gu h-àrd.

Ceiteag agus luch a' choimpiutair

Sgil: A' smaoinichadh air roimhearan a tha san stòraidh

Ainm:

Seall air còmhdach an leabhair agus an clisg-phuing
a tha os cionn ceann Ceiteig.

Dè tha a' cur iongnadh oirre?
San stòraidh seo bha Ceiteag a' smaoinichadh gun robh i am broinn
a' choimpiutair.
Smaoinich gur tu fhèin a tha sa choimpiutair còmhla ri Blip. Inns dè bha sibh
a' lorg agus càit an deach sibh? Dè thachair anns na h-àiteachan sin?

Ceiteag agus luch a' choimpiutair

Sgil: A' smaoinichadh agus sgrìobhadh mac-meanmnach

Ainm:

A' MEASADH FHACAL

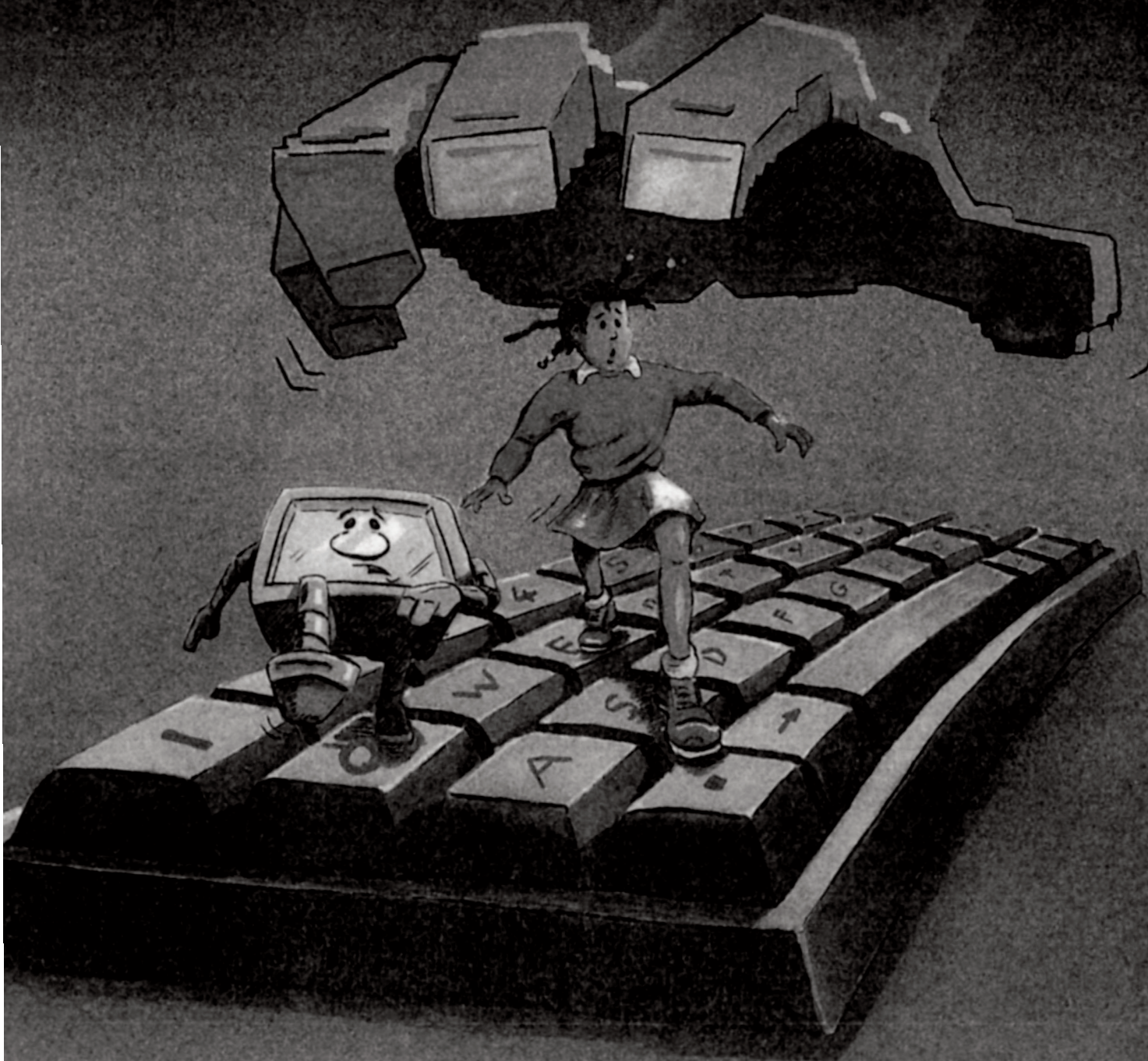
Facal	Aithnichidh san teacs	Aithnichidh leis fhèin	Sgrìobhaidh gun a bhith ga fhaicinn
a' càradh			
a' faireachdainn			
an aithne			
an dèidh			
b' fheàrr			
bhiodh			
blasta			
briseadh			
cuidichidh			
cumhang			
dh'fheuch			
dh'fhalbh			
dhèanamh			
dhùin			
dìreach			
leam			
ràinig			
sheall			
shuidh			
taobh			
tarsainn			

Ainm:

thèid			
tòiseachadh			
tugainn			
Facail cuspair			
cailleach-oidhche			
càise			
choille			
creig			
drochaid			
gèam-litreachaidh			
grèim			
leisgeul			
pìos			
sgrion			
sùilean			

Saoghal Guanach
Ìre 8

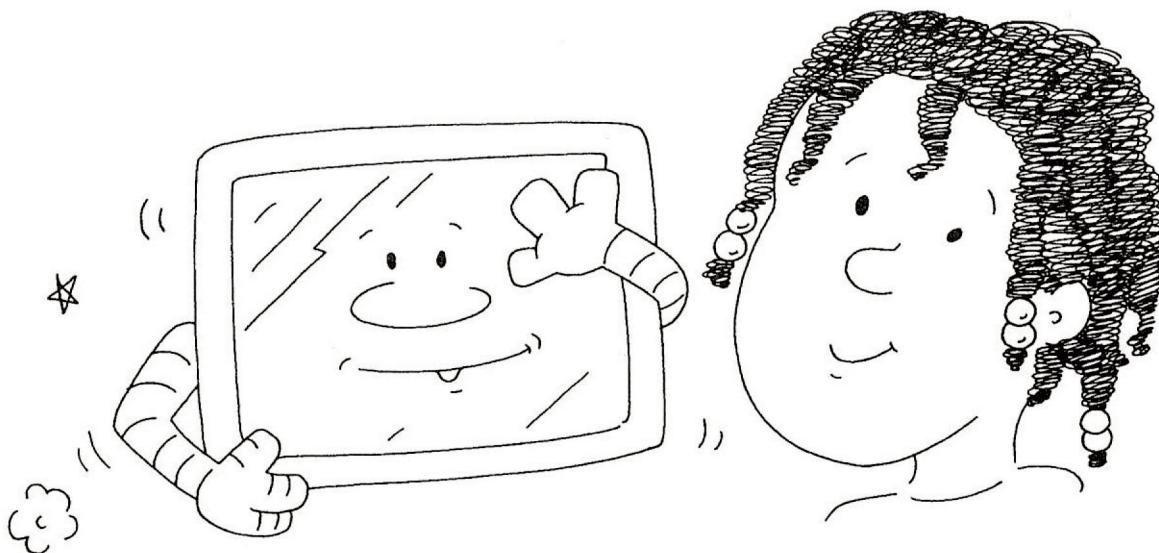
Ceiteag agus fuamhaire a' choimpiutair

Miriama Moss & Poot Ellison

Ainm:

Cuir cearcall mun fhreagairt cheart airson gach seantans.

1. Bha Ceiteag a' dèanamh an-àirde stòraidh mu fhuamhaire acrach.	Ceart	Ceàrr	Chan eile e ag innse
2. Cha robh acras idir air Ceiteig an latha ud.	Ceart	Ceàrr	Chan eile e ag innse
3. Nochd Blip agus dh'iarr e air Ceiteag an coimpiutair a chur dheth.	Ceart	Ceàrr	Chan eile e ag innse
4. Nuair a dh'fhosgail Ceiteag a sùilean cha robh fios aice càit an robh i.	Ceart	Ceàrr	Chan eile e ag innse
5. Sheall Blip air clàr a' choimpiutair gus an lorgadh iad biadh.	Ceart	Ceàrr	Chan eile e ag innse
6. Chaidh iad a-steach gu rùm beag dorcha an uair sin.	Ceart	Ceàrr	Chan eile e ag innse
7. Bha curranan agus buntàta air bòrd fada san rùm.	Ceart	Ceàrr	Chan eile e ag innse
8. Thàinig am fuamhaire agus dh'iarr e orra am biadh ithe.	Ceart	Ceàrr	Chan eile e ag innse
9. Shad am fuamhaire iad am broinn poit làn churranan.	Ceart	Ceàrr	Chan eile e ag innse
10. Shlaighd iad sìos làmh poit-bidh an fhuamhaire agus theich iad.	Ceart	Ceàrr	Chan eile e ag innse

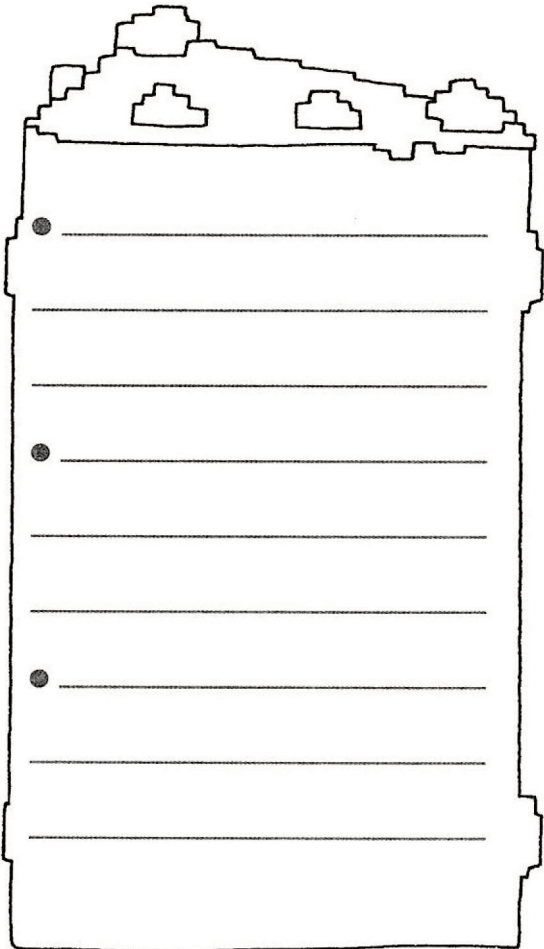
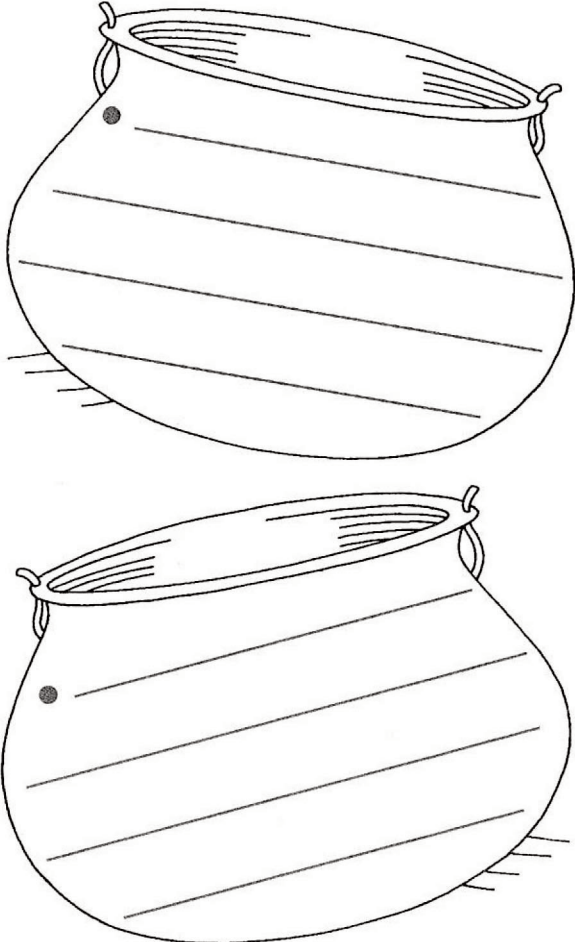
Ceiteag agus fuamhaire a' choimpiutair

Sgil: A' cuimhneachadh air an stòraidh

Ainm:

Anns an stòraidh seo tha rudan ann a chuir iongnadh air Ceiteig agus tha rudan eile a chuir eagal oirre.

Sgrìobh mun deidhinn anns gach colbh.

iongnadh	eagal
	

Sgrìobh fhèin a-nis seantansan mu rud a chuir iongnadh ort agus an uair sin mu rud a chuir eagal ort.

1.
2.

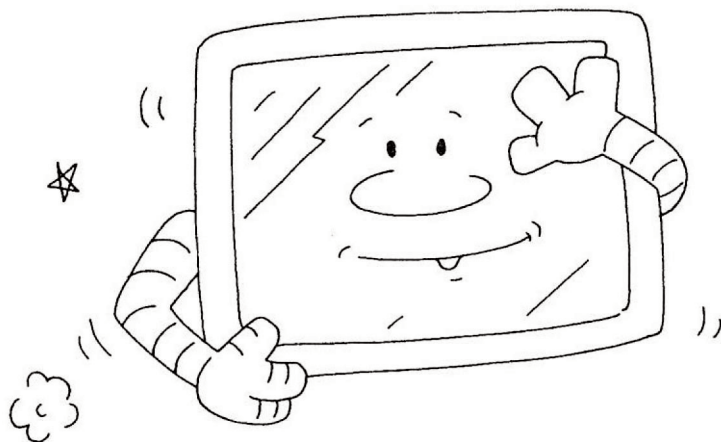
Ceiteag agus fuamhaire a' choimpiutair

Sgil: Faireachaidhean anns an stòraidh; sgrìobhadh mac-meanmnach

Ainm:

Seall anns an stòraidh agus lorg ainmearan a thèid còmhla ri na buadhairean seo.

1. _____acrach	6. _____dorch
2. _____fada	7. _____reòthte
3. _____eagalach	8. _____mhòr
4. _____mòr	9. _____àrda
5. _____beag	10. _____mòra

**Nis sgrìobh _____ na seantansan
agad fhèin le ceithir de na buadhairean agus na h-ainmearan.**

1. _____

2. _____

3. _____

4. _____

Ceiteag agus fuamhaire a' choimpiutair

Sgil: Mothachadh do bhuadhairean anns an stòraidh agus a' sgrìobhadh sheantansan le cuid dhiubh

Ainm:

Seall airson diofar dhòighean anns a bheil seantansan a’ tòiseachadh gus sealltainn gu bheil rudan a’ gluasad air adhart anns an stòraidh .

Mar eisimpleir:

Sa mhionaid
An uair sin
An dèidh sin

Sgrìobh diofar dhòighean tòiseachaidh a lorgas tu air na duilleagan seo.

Duilleag 2

Duilleag 3

Duilleag 4

Duilleag 5

Duilleag 7

Duilleag 10

Duilleag 12

A-nis, le bhith a’ cleachdadh cuid dhe na h-abairtean gu h-àrd, sgrìobh paragraf mu dè a bhios tu a’ dèanamh ann an latha.

Ceiteag agus fuamhaire a’ choimpiutair

Sgil: Diofar dhòighean air seantansan a thòiseachadh

Ainm:

Dèanaibh còmhradh mu ghnàthsan-cainnte mar,
“gu tolladh leis an acras.” Nis leugh na seantansan agus tagh am facal
as fheàrr airson crìoch a chur orra. Uaireannan, bidh barrachd air aon
fhacal a bhios freagarrach.

ugh	tolladh	sgàineadh	spreadhadh	bàsachadh
fannachadh	ragadh	lathadh	reothadh	leaghadh

1. Tha mi gu _____ leis an acras.
2. Tha mi gu _____ leis an acras.
3. Tha mi cho làn ri _____.
4. Tha mi gu _____ leis na dh'ith mi.
5. Tha mi gu _____ leis an fhuachd.
6. Tha mi gu _____ leis an fhuachd.
7. Tha mi gu _____ leis an teas.

Sgrìobh fhèin a-nis trì seantansan a’ sealltainn gu bheil thu a’ tuigsinn
cuin a chleachdas tu gnàthsan-cainnte

1. _____

2. _____

3. _____

Ainm:

A' MEASADH FHACAL

Facal	Aithnichidh san teacs	Aithnichidh leis fhèin	Sgrìobhaidh gun a bhith ga fhaicinn
acrach			
agadsa			
an-àirde			
beul			
bhuail			
cluinntinn			
còmhla			
dòchas			
dorch			
eagalach			
faigh			
feumaidh			
fhreagair			
gheibh			
lean			
nochd			
riumsa			
sa mhionaid			
seòrsa			
shlaighd			
thionndaidh			

Ainm:

Facail cuspair			
bobhlaichean			
cròg			
curranan			
fhaclan			
fuamhaire			
làmh			
mheur-chlàr			
poit-bìdh			
slaman-milis			

Saoghal Guanach
Ìre 8

Ceiteag agus a' phoit-pheant

Miriam Moss • Peet Ellison

Ainm:

Freagair gach ceist ann an seantans nad leabhar-sgrìobhaidh.

1. Dè bha Ceiteag a' dèanamh air a' choimpiutair an latha ud? (duilleag 4)

2. Carson a bha a' bhris-pheant feargach? (duilleag 5)

3. Ciamar a fhuair Ceiteag agus Blip a bhroinn a' choimpiutair? (duilleag 5, 6)

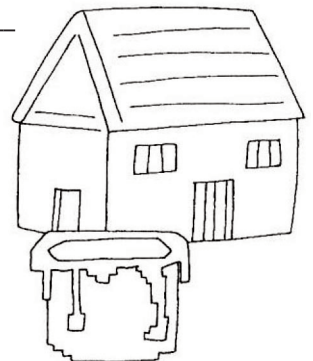
4. Inns trì rudan a chunnaic Ceiteag agus Blip anns a' choille. (duilleag 9)

5. Dè an rud a chuir iongnadh air Ceiteag agus Blip nuair a chaidh iad a-steach gu teatha? (duilleag 10)

6. Dè rinn Granaidh gus Nighean Bheag a' Chòta Dhearg a dhèanamh toilichte? (duilleag 11)

7. Carson a bha e cunnartach a dhol air ais tron choille? (duilleag 12)

8. Cò bha toilichte gun tug Ceiteag agus Blip a' phoit-pheant dhearg air ais? (duilleag 13)

Ceiteag agus a' phoit-pheant

Sgil: A' freagairt cheistean mun stòraidh ann an seantansan

Ainm:

Sgrìobh plana airson stòraidh mac-meanmnach.

Tha dòigh aig Ceiteag air faighinn a-mach às a' chlasrum gu àite guanach far am faod rudan iongantach àite a ghabhail, agus an uair sin tilleadh air ais gu far a bheil i dha-rìribh.

Sgrìobh plana:

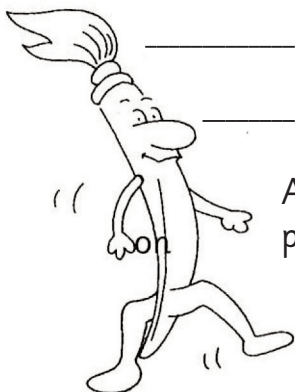
Smaoinich fhèin air suidheachadh far a bheil rudeigin agad ri dhèanamh air a' choimpiutair.

Smaoinich air dòigh airson faighinn às an àite sa bheil thu gu àite mac-meanmnach.

A bheil duine eile còmhla riut? Co?

Inns mu na rudan neònach a tha a' tachairt dhut.

Mu dheireadh ciamar a fhuair thu às agus air ais dhan chlasrum?

A-nis sgrìobh do stòraidh nad leabhar-sgrìobhaidh le cuideachadh on phlana a rinn thu.

Ceiteag agus a' phoit-pheant

Sgil: Goireasan sgrìobhaidh ann an sgrìobhadh mac-meanmnach

Ainm:

**Cuir an stòraidh an òrdugh le bhith a' cur àireamh
ri taobh gach seantans.**

1. Latha bha siud bha Ceiteag na suidhe aig a' choimpiutair sa chlasrum.

___ “Càit a bheil mi?” dh'fhaighnich Ceiteag nuair a dh'fhosgail i a sùilean.
“Tha thu am bròinn a' choimpiutair,” arsa Blip.

___ “Tugainn,” arsa Blip. “Feumaidh sinn cumail oirnn ga lorg.”

___ “Halò, a Cheiteag,” thuirt e. “Is mise Blip. Cuidichidh mi thu a' lorg na poit-
pheant. Dùin do shùilean agus thugainn còmhla riumsa.”

___ Dh'iarr Nighean Bheag a' Chòta Dheirg air Ceiteag agus Blip tighinn a-steach
gu teatha... agus an sin air a' bhòrd bha a' phoit mhòr dhearg.

___ An sin chaidh an sgrion dearg, gorm, an uair sin uaine, agus nochd aodann
beag.

___ Bha tòrr phoitean-peant air an sgrion. “Nì mi am mullach dearg,”
thuirt Ceiteag.
Ach nuair a sheall i airson na poit deirg cha robh i ann.

___ Cha b' fhada gus an do ràinig iad taigh beag. “Seall,” arsa Ceiteag. “S e
Nighean bheag a' Chòta Dheirg a th' ann.”

Ceiteag agus a' phoit-pheant

Sgil: A' cur stòraidh an òrdugh

Ainm:

Cuir na facail ann an òrdugh na h-aibidil.

1. dùin dealbh dath duine dreasa

2. spotag sùil stòraidh siud seall

3. taobh toiseach thugainn thug tionndaidh

4. cluinn chaidh cuideigin coille càit

5. caol càit carson call cas

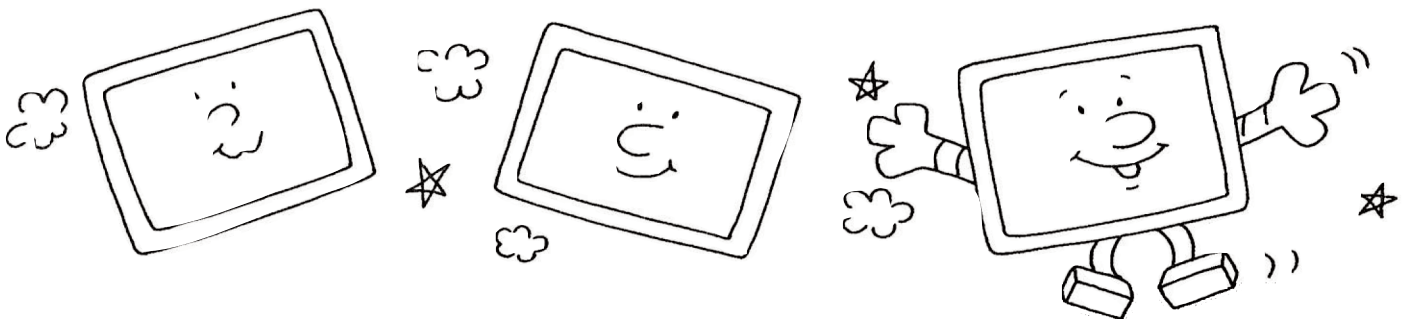
6. faicinn feumaidh feargach fuireach fosgail

Ann am faclair lorg na facail seo agus sgrìobh am mìneachadh.

faiceall: _____

greannach: _____

luath: _____

Ceiteag agus a' phoit-pheant

Sgil: A' cur fhacal an òrdugh na h-aibidil; a' lorg fhacal ann am faclair agus a' sgrìobhadh mun deidhinn

Ainm:

Cuir na litrichean a tha dhìth anns na facail.
Ionnsaich an litreachadh an uair sin.

bh

mh

Sgrìobh am facal slàn.

dèana _____	fala _____
tao _____	mar _____
deal _____	si _____
_____eil _____	bithi _____
a _____	uai _____

Cuir na litrichean ceart dha na beàrnan.

An sin bha a' phoit-pheant dearg air a' _____ òrd

Tha sinn air a _____ ith ga lorg sa h-uile àite.

_____ eir sinn leinn a' phoit-pheant.

Thug iad a' phoit-pheant air ais dhan _____ ruis-pheant.

Bithi _____ air ur faiceall on _____ adadh-allaidh.

Thoiri _____ an aire mus mar _____ am madadh-allaidh si. _____.

Ceiteag agus a' phoit-pheant

Sgil: Fuaimean bh agus mh

Ainm:

A' MEASADH FHACAL

Facal	Aithnichidh san teacs	Aithnichidh leis fhèin	Sgrìobhaidh gun a bhith ga fhaicinn
agadsa			
aice			
choinnich			
cuideachd			
cuideigin			
dh'fhosgail			
dh'iarr			
dhiubh			
faiceall			
feargach			
fhaicinn			
fosgladh			
leinn			
mullach			
phut			
riumsa			
seachad			
sguir			
smèid			
suidhe			
taighe			
toiseach			

Ainm:

Facail cuspair			
a' phoit-pheant			
dealbhan			
dhachaigh			
gobhair			
mullach			
poit-pheant			
shùilean			
spotagan			
taigh-dhoileagan			

Saoghal Guanach
Ìre 8

Ceiteag agus dràgon nan cumaidhean

Miriam Moss • Peet Ellison

Ainm:

Freagair na ceistean ann an seantansan nad leabhar-sgrìobhaidh.

1. Dè bha aig Ceiteag ri dhèanamh anns a' ghèam-coimpiutair a bha i a' cluich?

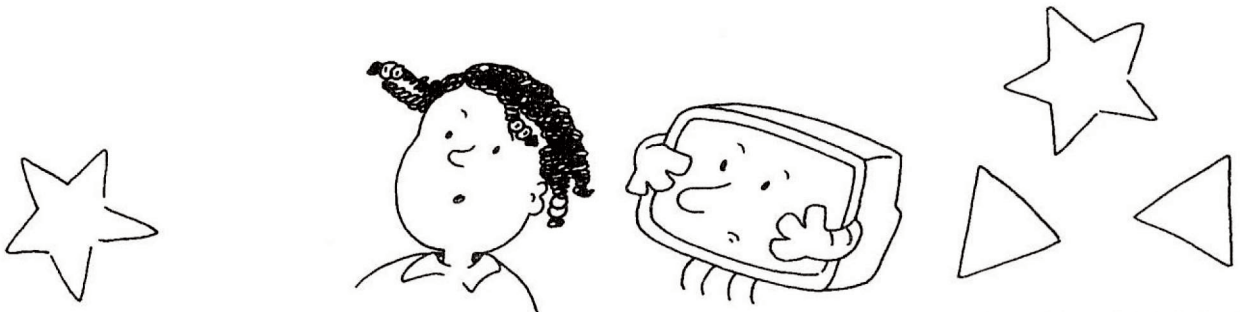
2 Carson nach b' urrainn dhi crìoch a chur air a' ghèam?

3. Dè thachair cho luath is a phut Blip putan **Cumaidhean**?

4. Sgrìobh seantans ag innse cò ris a bha an t-àite sin coltach.

5. Carson nach do lorg iad triantan an sin?

6. Inns cò ris a bha an t-àite anns an robh e a' fuireach coltach.

Ceiteag agus Dràgon nan Cumaidhean

Sgil: A' cuimhneachadh air an stòraidh agus a' freagairt cheistean

Ainm:

Leugh na seantansan agus cuir cearcall mun fhreagairt cheart.

1. Lorg Ceiteag da cheàrnag agus dà chearcall ach cha do lorg i ach aon triantan.	Ceart	Ceàrr	Chan eil e ag innse
2. Chaidh an sgrion dearg, gorm, buidhe agus an uair sin uaine, agus nochd aodann beag.	Ceart	Ceàrr	Chan eil e ag innse
3. Bha eagal air Ceiteag nuair a bha i am broinn a' choimpiutair.	Ceart	Ceàrr	Chan eil e ag innse
4. Bha dràgon nan cumaidhean air na cumaidhean ithe.	Ceart	Ceàrr	Chan eil e ag innse
5. Bha srann mhòr eagalach aig an dràgon nuair a bha e na shuain cadail.	Ceart	Ceàrr	Chan eil e ag innse
6. Bha an dràgon a' sèideadh a-mach teine agus bha an uaimh làn deathaich.	Ceart	Ceàrr	Chan eil e ag innse
7. Cha robh a dhìth air Ceiteag ach aon triantan beag.	Ceart	Ceàrr	Chan eil e ag innse
8. Bha Ceiteag deònach a bràiste rionnaig a thoirt seachad.	Ceart	Ceàrr	Chan eil e ag innse
9. Bha Ceiteag agus an dràgon nan caraidean.	Ceart	Ceàrr	Chan eil e ag innse
10. Ràinig Ceiteag an clas dìreach ann an tìde airson Matamataig.	Ceart	Ceàrr	Chan eil e ag innse

Ceiteag agus Dràgon nan Cumaidhean

Sgil: A' cuimhneachadh air an stòraidh

Ainm:

Cuir na facail ann an òrdugh na h-aibidil.

1. cumadh cearcall còmhla clàr chaidh

_____.

2. dranndan dùisg dearg dhan dìreach

_____.

3. triantan tionndaidh thàinig tiotan toir

_____.

4. bàrr bràiste bheir beag broinn

_____.

Lorg na facail seo ann am faclair agus sgrìobh mun deidhinn.

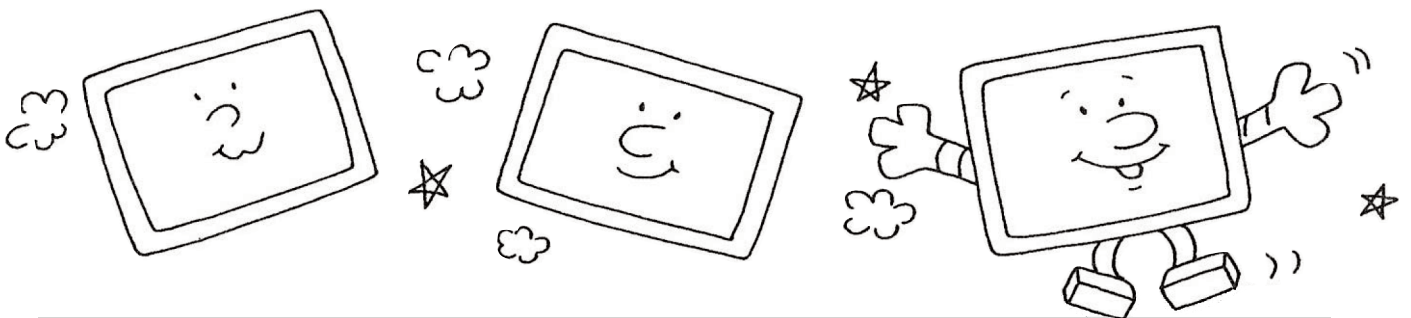
dranndan: _____

deathach (no deatach) : _____

dràgon : _____

sreathart : _____

suain : _____

Ceiteag agus Dràgon nan Cumaidhean

Sgil: A' cur fhacal an òrdugh na h-aibidil; a' lorg mhìneachaidhean airson fhacal

Ainm:

Cuir na facail cheart dhan bhèarn agus an uair sin sgrìobh iad anns a' chliath.

1. Bha _____ na chadal anns an uaimh mhòir.
2. Nuair a dhùisg e rinn e _____.
3. Bha an _____ aige làn thriantan.

1								
2								
3								

1. Bha _____ a' tighinn às an teine a rinn an dràgon.
2. Is e _____ mòr a tha ann an dràgon
3. Bha triantain nan _____ air a dhruim.
4. Rinn Ceiteag _____ nuair a chaidh an ceò na sròin.

1								
2								
3								
4								

Cuir na litrichean dùbailte ceart anns na facail, agus sgrìobh na facail.
ll nn

dui__ __eag _____

sio__ __ach _____

cearca__ __ _____

earba__ __ _____

dra__ __dan _____

sea__ __adh _____

rio__ __ag _____

Sgrìobh ceithir seantansan le aon de na facail gu h-àrd anns gach tè.

1. _____

2. _____

3. _____

4. _____

Ceiteag agus Dràgon nan Cumaidhean

Sgil: A' daingneachadh eòlas agus a' litreachadh cuid de na facail anns an stòraidh

Ainm:

A' MEASADH FHACAL

Facal	Aithnichidh san teacs	Aithnichidh leis fhèin	Sgrìobhaidh gun a bhith ga fhaicinn
air chall			
a-rithist			
bàrr			
bheir			
bhuat			
co-dhiù			
dèidh			
dheàrrs			
dhìse			
dhruim			
dìreach			
do thoil			
fhaicinn			
sèideadh			
shuain			
taobh			
thionndaidh			
thug			
Facail cuspair			
bràiste			
cearcall			

Ainm:

cheàrnag			
ceàrnagan			
chadail			
chearcall			
cumaidhean			
chumaidhean			
deathach			
dràgon			
drannan			
earbail			
geansaidh			
gheansaidh			
mo bhràiste			
na h-uaimhe			
rionnaig			
sreathart			
triantan			
uaimh			